Regels in bedrijf: sectorscan metaal

Actal

Actal Adviescollege toetsing regeldruk

Regels in bedrijf: sectorscan metaal

Inhoud

Voorwoord 5

Regels in bedrijf: sectorscan metaal 6

Advies over minder regeldruk in de metaalsector 7

Onderzoeksrapport 14

Managementsamenvatting **15**
1 Inleiding **18**
2 De metaalsector **19**
3 De regeldruk in de praktijk **23**
4 Conclusies en aanbevelingen **37**

Bijlagen 42

I. Uitgangspunten en werkwijze **43**
II. Overzicht van de signalen uit de interviews **45**
III. Inventarisatie knelpunten metaalsector uit eerder onderzoek **62**

Voorwoord

Wie niet de goede vraag stelt mag ook niet rekenen op een bruikbaar antwoord. Bedrijven zijn kritisch over regeldruk, maar vinden het moeilijk om concreet antwoord te geven op de vraag welke wetten en regels knellen. Dat wil niet zeggen dat het wel meevalt met de regeldruk. Het bijgevoegde onderzoek laat zien dat dezelfde bedrijven heel precies aan kunnen geven waar het wringt, als de vraag wordt gesteld vanuit het perspectief van hun bedrijfsvoering.

Deze publicatie bevat het advies 'Regels in bedrijf: sectorscan metaal'. Het advies is gebaseerd op onderzoek dat Sira consulting in onze opdracht heeft uitgevoerd. Voor dit onderzoek zijn ondernemers in de 'harde' metaalsector geïnterviewd. Het betreft dat deel van de maakindustrie waar de primaire activiteit het werken met metaal is. De sector bestaat voor 95% uit het kleinbedrijf (minder dan 50 werknemers) en voor 75% uit microbedrijven (minder dan 10 werknemers). Tezamen bieden zij werkgelegenheid aan 230.000 mensen. De sectorscan hanteert een doelgroepenbenadering. De bevindingen uit het onderzoek zijn gevalideerd bij de brancheorganisaties FME-CWM en Koninklijke Metaalunie en de specifieke knelpunten vanuit regeldrukperspectief zijn gevalideerd bij de betreffende ministeries.

Uit het onderzoek blijkt dat partiële oplossingen voor het verminderen van de regeldruk voor de metaalsector ontoereikend zijn. Regeldruk uit verschillende beleidskokers daalt op de ondernemingen neer, wat leidt tot concrete belemmeringen voor hun bedrijfsvoering. De bedrijven in deze sector doen diverse inspanningen om zo goed mogelijk van de regels op de hoogte te zijn, variërend van het in dienst nemen van specialistische medewerkers tot en met het inschakelen van externe deskundigen of diensten. Zelfs dan blijkt het nog moeilijk om alle regels te kennen die van toepassing zijn. Hier zijn hoge kosten mee gemoeid die – zeker in tijden van laagconjunctuur – voor de betreffende bedrijven van directe invloed zijn op de bedrijfscontinuïteit.

In ons advies vragen wij uw aandacht voor de 36 specifieke knelpunten die in het rapport zijn geïdentificeerd. Daarnaast geeft ons onderzoek aanleiding tot algemenere conclusies die ook voor andere sectoren van belang zijn.

Jan ten Hoopen	Eric Helder	Lili Doude van Troostwijk
Collegevoorzitter	Collegelid	Collegelid

Den Haag, 15 maart 2013

Regels in bedrijf: sectorscan metaal

Advies over minder regeldruk in de metaalsector

De sectorscan metaal heeft als doel om de regeldruk voor bedrijven in de metaalsector te identificeren en om het kabinet te adviseren op welke wijze het de regeldruk kan verminderen. Wij hebben daartoe gesproken met ondernemers uit de sector. In de gesprekken geven zij er blijk van oog te hebben voor de gezondheid en de veiligheid van werknemers en de omgeving. Er bestaat bij hen veel draagvlak voor normen met betrekking tot arbeidsomstandigheden, milieu en (brand)veiligheid. De ondernemers menen zelf dat het op dat vlak 'gewoon in orde moet zijn'. Vaak blijkt echter de wijze waarop de overheid met deze zelfde normen omgaat, voor een bedrijf onnodig belemmerend.

Centraal in ons onderzoek staat de bevinding dat overheid en ondernemers een verschillend perspectief hanteren. De overheid redeneert vanuit de wet- en regelgeving waarmee zij publieke belangen wil borgen. Ondernemers kijken vooral naar de kansen en belemmeringen die wet- en regelgeving biedt voor hun onderneming en bedrijfsvoering. Deze bevinding is niet nieuw. Maar zij is wel zeer bepalend voor de regeldruk die ondernemers ondervinden. Als het kabinet de regeldruk merkbaar wil verminderen, dan moet het niet alleen haar eigen maar óók het perspectief van de ondernemers hanteren. In ons advies proberen wij een brug te slaan door in elke paragraaf eerst (in een kader) de regeldruk te duiden vanuit het perspectief van de ondernemer in de metaalsector. Daarna volgt dan het advies aan het kabinet, waarbij wij aansluiten bij het perspectief van de beleidsmaker. In onze algemenere conclusies maken wij daarbij overigens geen onderscheid tussen Rijk of andere overheden.

Het advies identificeert drie bronnen van regeldruk voor ondernemers in de metaalsector. Deze drie bronnen behandelen wij achtereenvolgens in dit advies:

1. de hoeveelheid, complexiteit en kosten van wet- en regelgeving (en veranderingen ervan);
2. de beleidsinstrumenten, de bejegening en de professionaliteit van de overheid (in de ogen van de ondernemers); en
3. de afstemming tussen overheidsorganisaties.

1. Wet- en regelgeving

Vanuit het perspectief van de bedrijfsvoering geven ondernemers drie hoofdsignalen die betrekking hebben op hoeveelheid, complexiteit en kosten van wet- en regelgeving. Deze hoofdsignalen staan nader beschreven in het onderzoeksrapport; de onderliggende signalen worden uitgewerkt in bijlage II van het rapport.

- *Bedrijven kunnen de hoeveelheid en continue veranderingen van regelgeving niet bijhouden.* Bedrijven moeten zich houden aan regelgeving die zo omvangrijk is dat het voor hen nagenoeg onmogelijk is om alle verplichtingen in kaart te brengen en op de juiste manier te interpreteren. Vooral kleinere bedrijven moeten daarvoor externe adviseurs inhuren. De situatie wordt verergerd door de frequente wijzigingen in de regelgeving.
- *Regelgeving is te complex voor het gemiddelde metaalbedrijf om deze te interpreteren en te implementeren.* Veel regelgeving (met name BRZO) is zodanig complex dat zelfs vanuit de overheid niet duidelijk kan worden aangegeven of het voor het betreffende bedrijf van toepassing is. Ook leidt deze complexiteit tot hogere kosten (REACH, MJA3, subsidies).
- *Regelgeving jaagt bedrijven onnodig op kosten.* Ondernemers noemen diverse kosten die voortvloeien uit regelgeving waarvan zij aangeven dat deze zwaar drukken op de bedrijfsvoering. Het gaat onder andere om diverse verplichtingen tot onderzoekingen en metingen (door externen), de benodigde investering voor de registratie ‘Bekende Afzender’, energiebesparingsonderzoeken, de inhuur van gewichten ten behoeve van de certificering van kranen, preventief medisch onderzoek, accijnzen op ethanol.

Het onderzoek heeft maar liefst 36 signalen van ondernemers opgeleverd over knellende wet- en regelgeving voor metaalbedrijven. Deze signalen zijn weergegeven in Bijlage II van het onderzoeksrapport. Ze geven aanleiding tot de volgende drie adviespunten:

Wij adviseren de regeldruk uit bestaande wet- en regelgeving voor ondernemingen in de metaalsector te verminderen aan de hand van de lijst met 36 signalen in het bijgevoegde onderzoek.

Daarbij adviseren wij u om met voorrang de knelpunten op de domeinen arbo, veiligheid en milieu op te pakken.

Wij adviseren u om over een aantal jaren samen met het bedrijfsleven te evalueren of er merkbare verbeteringen zijn opgetreden.

Naast de specifieke aanbevelingen voor de metaalsector zijn er diverse conclusies die ook voor andere sectoren relevant zijn. Hier gaan wij hieronder verder op in.

De overheid wil publieke belangen beschermen, de ondernemer wil vooral weten welke regels van toepassing zijn op zijn bedrijfsvoering. Dat is goed met elkaar in overeenstemming te brengen, de twee partijen hanteren daarbij wel een andere focus. De focus van de overheid lijkt dominant te zijn (geworden): ondernemers moeten zelf maar uitzoeken welke

nieuwe regels en verplichtingen van toepassing (kunnen) zijn en wat dit betekent voor hun bedrijfsvoering. Het spreekt voor zich dat ondernemers in deze hun verantwoordelijkheid (moeten) nemen, maar van de overheid mag worden gevraagd dat zij zich rekenschap geeft van hoe wetten en verplichtingen in diverse sectoren neerslaan. Vooral in een sector met veel kleine en micro-ondernemingen weegt de hoeveelheid en complexiteit van de regelgeving zwaar. Dit blijkt bijvoorbeeld uit de mate waarin bedrijven gebruik maken van externe adviseurs om te bepalen welke regels van toepassing zijn, en welke wijzigingen van regelgeving gevolgen hebben voor hun bedrijfsvoering.
Dit betekent dat voor het effectief en merkbaar terugdringen van de regeldruk niet kan worden volstaan met de vermindering van bestaande regels en/of het terugschroeven van de continue veranderingen van regelgeving. Overheden kunnen het bedrijven gemakkelijker maken om kennis te nemen van relevante veranderingen in wet- en regelgeving en deze te vertalen naar actiepunten voor de onderneming. Dit vereist dat overheden zich meer moeten verplaatsen in het perspectief van de ondernemer. Op dit moment vergt het bijhouden van wettelijke eisen (te) veel inspanning van een goedwillende ondernemer. Dit kan als onbedoeld gevolg hebben dat de naleving onder druk komt te staan, wat mogelijk ook de effectiviteit van beleid aantast.

Wij adviseren een rem te zetten op het tempo van veranderingen in de regelgeving waarmee de metaalsector te maken heeft. Ook met het inhuren van kostbare deskundigen lukt het de sector niet goed om het tempo van veranderingen bij te houden. Tevens adviseren wij in dit verband om bedrijven ook meer tijd te geven voor het implementeren van de veranderingen in hun bedrijfsvoering.

Wij adviseren om alle gevolgen van nieuwe wet- en regelgeving voor de regeldruk voor ondernemers (niet alleen in de metaalsector) consequent in beeld te brengen, waarbij de ex ante toetsing uitgaat van een brede definitie van regeldruk, waaronder toezicht en uitvoering.

Wij adviseren u daarbij om ook voor toezichthouders en uitvoeringsorganisaties een kwantitatieve netto-reductiedoelstelling te formuleren.

2. Instrumenten, bejegening en professionaliteit

Vanuit het perspectief van de bedrijfsvoering geven ondernemers drie hoofdsignalen die betrekking hebben op instrumenten, bejegening en professionaliteit. Deze hoofdsignalen staan uitgebreid beschreven in het onderzoeksrapport; alle onderliggende signalen worden uitgewerkt in bijlage II van het rapport.

- *De overheid meet met twee maten.* Ondernemers vinden dat de overheid zich niet aan afspraken houdt waar ondernemers zich wél aan moeten houden. Zo geven ondernemers aan dat inspectieverslagen punten bevatten die tijdens de inspectie niet zijn genoemd. In bestemmingsplannen geven gemeenten meer ruimte voor extra woningen dan voor bedrijfsuitbreiding, of perken zelfs eerder gegeven ruimte in ten gunste van bewoning. Verder houden overheden bedrijven strikt aan de termijnen, terwijl die overheden zelf de termijnen overschrijden zonder enige consequentie.
- *Gehanteerde beleidsinstrumenten 'doen het wel maar werken niet'.* Er zijn verschillende instrumenten die volgens ondernemers in de praktijk onvoldoende werken: veiligheids-informatiebladen zijn te ingewikkeld in geval van nood, het omgevingsloket bevat onduidelijkheden en mankementen, en de verklaring uitsluitend zakelijk gebruik sluit niet aan op de praktijk.
- *Overheidsmaatregelen schieten doel voorbij als gevolg van tekort aan inzicht in bedrijfsproces.* In het onderzoek zijn veel voorbeelden gevonden van onlogische maatregelen die toch door de overheid werden opgelegd. De voorbeelden betreffen onder meer de aanleg van een brandput in een situatie waarbij blussen met water onwenselijk (en zelfs gevaarlijk) is, de aanleg van een inrit op een voor het bedrijf onlogische plaats, en eisen bij isolatie en bij lozingen die niet in verhouding staan tot de publieke baten.

Om publieke belangen te borgen oefent de overheid toezicht uit op naleving van wet- en regelgeving. In ons onderzoek komt meermalen de klacht naar voren dat het toezicht soms van onvoldoende kwaliteit is. Dit kan leiden tot gevaarlijke situaties. Een ondernemer uit het onderzoek werkt met de gevaarlijke stof cyanide. Hij gebruikt hiervoor speciale bakken ter bescherming van het milieu. In geval van brand betekent dit – zo is recentelijk ook gebleken bij een incident in Moerdijk – dat het onverstandig is om te blussen met water. In plaats daarvan kan worden gekozen voor blussen met schuim, of voor het laten uitwoeden van het vuur. De betrokken ondernemer kreeg niettemin de verplichting opgelegd van de brandweer om een brandput te slaan, zodat de brandweer in geval van brand beschikt over voldoende bluswater. De ondernemer heeft de brandput geslagen, zodat hij voldoet aan de regels om zijn bedrijf te mogen voeren. Hij vreest echter het gebruik van deze brandput bij brand op zijn bedrijf.
Het geschetste voorbeeld is exemplarisch voor een breder fenomeen. In het uitoefenen van toezicht kunnen publieke belangen beter worden beschermd door mee te denken met ondernemers over hoe de wijze van bescherming zo goed mogelijk aansluit bij de bedrijfsvoering van de ondernemer. Ondernemers geven in de interviews aan dat zij een dergelijke constructieve opstelling van toezichthouders zeer positief waarderen.

Een onvoldoende aansluiting tussen beleid en praktijk is lang niet altijd toe te schrijven aan onvolkomen toezicht. Ondernemers ervaren ook regeldruk doordat beleidsinstrumenten van de overheid onvolkomenheden vertonen. Het gaat daarbij om:

- beleidsinstrumenten die het probleem niet voldoende oplossen, zoals bijvoorbeeld de veiligheidsinformatiebladen die op zich correcte informatie bevatten maar in geval van nood te ingewikkeld zijn om te lezen en daardoor al snel nutteloos zijn;
- beleidsinstrumenten die in de praktische toepassing mankementen vertonen, zoals het omgevingsloket; en/of
- beleidsinstrumenten die niet aansluiten op de dagelijkse praktijk, zoals de verklaring uitsluitend zakelijk gebruik.

Het wegnemen van de regeldruk die deze instrumenten met zich meebrengen, vereist ook responsiviteit van de regelgever, maar dan in de ontwikkelingsfase van beleid.

De genoemde voorbeelden geven aan dat de overheid zowel bij het ontwikkelen als bij het uitvoeren van beleid meer oog kan hebben voor de invloed van wet- en regelgeving op de bedrijfsvoering van ondernemingen in de metaalsector. Deze grotere responsiviteit van de overheid brengt mee dat zij terughoudend is om verzoeken van ondernemers af te wijzen op procedurele tekortkomingen en dat zij zoveel mogelijk actief meedenkt met ondernemers onder welke voorwaarden iets wél mogelijk zou kunnen zijn (in plaats van aangeeft waarom iets niet mogelijk is). Het gaat om een houding van oplossen in plaats van afhandelen.
Wij adviseren om bedrijven zelf te betrekken bij een transparante voorbereiding van regelgeving door een meer systematische toepassing van de openbare consultatie. Wij adviseren daarbij om in een gedegen reactie in te gaan op de zorgen die ondernemers in die consultatie naar voren brengen.

Wij adviseren om bij de handhaving van het beleid aan te sluiten bij de specifieke bedrijfsvoering van de ondernemer en duidelijk te maken hoe hij deze zodanig kan aanpassen dat hij wél voldoet aan de gestelde normen.

Wij adviseren om in periodieke (ex post) evaluaties van beleid expliciet in te gaan op de vraag of en in hoeverre uitvoering, toezicht en handhaving van dit beleid aansluiten op de bedrijfsvoering van ondernemingen. Wij adviseren om het bedrijfsleven bij het beantwoorden van deze vraag in de evaluaties te betrekken.

3. Afstemming

Vanuit het perspectief van de bedrijfsvoering geven ondernemers twee hoofdsignalen die betrekking hebben op afstemming. Deze hoofdsignalen staan uitgebreid beschreven in het onderzoeksrapport; alle onderliggende signalen worden uitgewerkt in bijlage II van het rapport.

- *Toepassen van de Arbowet geeft onevenredige verhoudingen tussen werknemers en werkgevers en grote en kleine bedrijven*. De boete bij een arbeidsongeval lijkt in de praktijk uit te pakken als risicoaansprakelijkheid voor de metaalondernemer. De ondernemer ziet dat deze boete onafhankelijk is van de beschermingsmaatregelen die hij heeft genomen en ook geen rekening houdt met eventuele roekeloosheid van de werknemer.
- *Het bevoegd gezag geeft geen eenduidige uitleg van regelgeving.* Regelgeving wordt vaak door andere overheidsorganisaties uitgevoerd en gehandhaafd dan waardoor zij is opgesteld. De gebrekkige afstemming tussen deze organisaties leidt volgens ondernemers nu tot verschillen in interpretatie, uitvoering en toezicht, tegenstrijdige maatregelen door verschillende toezichthouders, elkaar tegenwerkende overheidsinitiatieven, en het terugkomen op eerder gemaakte afspraken.

Het onderzoek naar regeldruk in de metaalsector levert diverse voorbeelden op van onduidelijkheid over het beleid. Deze voorbeelden betreffen in eerste instantie de wijze waarop de Arbowet wordt toegepast. Bij het uitvoeren van deze wet vinden de Inspectie SZW en het ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid onvoldoende aansluiting op het rechtvaardigheidsgevoel van de ondernemers. Dit kan een bedoeld gevolg van het beleid zijn, maar het kan ook een uitvloeisel zijn van onvoldoende uitleg over (en daarmee draagvlak voor) het beleid.

Tegenstrijdige regels leiden per definitie tot niet-naleving. In het onderzoek stuitten wij bijvoorbeeld op het verhaal van een ondernemer die van de gemeentelijke inspectie een filter moest plaatsen in een luchtafvoer boven een open vuur. Hetzelfde filter moest van de brandweer worden verwijderd omdat het een brandgevaar zou zijn. De ondernemer heeft brandweer en gemeente gevraagd om tot een gezamenlijke oplossing te komen, maar die waren daartoe niet bereid. Het bedrijf plaatst of verwijdert het filter momenteel afhankelijk van welke inspecteur langskomt.

Het plaatsen en verwijderen van het filter verstoort het normale bedrijfsproces en miskent de publieke belangen die de verschillende overheden worden geacht te beschermen. Bijkomend nadeel is dat de ondernemer als hij beroep moet doen op een verzekering de regels niet naleeft, wat mogelijk consequenties heeft voor de uitkering. Daarom is het van belang dat de ondernemer – zolang de verschillende overheden onderling geen overeenstemming bereiken – ‘in zijn recht’ komt te staan en niet gehouden is om een wijzigingsinstructie op te volgen.

Wij adviseren u om er voor te zorgen dat een ondernemer niet gehouden is aan een wijzigingsinstructie in geval overheden tegenstrijdige eisen stellen.

Onderzoeksrapport

Onderzoek naar de ervaren regeldruk door een metaalbedrijf

Een beschrijving van de regeldruk die bedrijven uit de metaal-sector ondervinden ten aanzien van regelgeving en de uitvoering daarvan.

Dit onderzoeksrapport is opgesteld door Sira consulting:
drs. ing. P.M.H.H. Bex
drs. P.A.M. van der Poll MSc

Managementsamenvatting

Achtergrond en werkwijze

Ondanks eerdere inspanningen van overheden wordt door regelgeving en de uitvoering daarvan nog altijd onnodige regeldruk voor bedrijven veroorzaakt. Actal heeft Sira consulting gevraagd onderzoek te doen naar concrete mogelijkheden om de regeldruk aan te pakken die wordt ervaren door bedrijven. Dit onderzoek neemt het perspectief van individuele ondernemers uit specifieke sectoren als vertrekpunt. In dit onderzoek staat de metaalsector centraal. Het onderzoek is gestart met het inventariseren van knelpunten die metaalbedrijven in eerdere onderzoeken hebben aangegeven. Met vertegenwoordigers van de branches, Koninklijke Metaalunie en FME-CWM, is afgestemd in hoeverre deze knelpunten nog actueel zijn. Hierna zijn bij zes metaalbedrijven interviews uitgevoerd. Tijdens deze interviews is met ondernemers de regeldruk besproken, die zij ondervinden met betrekking tot de regelgeving en de uitvoering hiervan. De resultaten hiervan zijn gevalideerd met de vertegenwoordigers van verschillende branches. De individuele signalen zijn afgestemd met de betrokken ministeries. De ontvangen reacties zijn in bijlage II van het rapport weergegeven.

De metaalsector

In dit onderzoek zijn alleen bedrijven onderzocht waar werken met metaal de primaire activiteit is. De elektronica-industrie, (groot)handel en technische bureaus zijn niet meegenomen. Binnen deze afbakening bestaat de metaalsector uit circa 14.000 bedrijven. Net als veel andere branches is het merendeel hiervan MKB: 95% van de bedrijven heeft minder dan 50 werknemers (kleinbedrijf) en 75% van de bedrijven heeft minder dan 10 werknemers (microonderneming). In de metaalsector werken 230.000 mensen. Meer dan helft van de werkgelegenheid wordt geboden door bedrijven met meer dan 100 werknemers.
Door de bedrijven in de metaalsector is in 2011 een omzet gerealiseerd van circa € 88 miljard. Ongeveer 63% van deze omzet is behaald in het buitenland. Nederlandse producten worden daar gezien als kwalitatief hoogwaardig. Hierdoor zijn ook kleinere bedrijven actief in de export van metaalproducten.

Uitkomsten van het onderzoek

Op basis van de inventarisatie van de reeds eerder uitgevoerde onderzoeken zijn 58 knelpunten naar voren gekomen die (deels) nog actueel zijn. Deze knelpunten bevinden zich op alle beleidsterreinen. Het grootste aantal is echter te vinden op de beleidsterreinen Milieu, Arbo en (externe) veiligheid.
In de zes interviews zijn door de ondernemers 36 signalen naar voren gekomen die de voornaamste regeldruk weergeven die ondernemers in deze sector ervaren. De verdeling van deze signalen over de beleidsterreinen sluit aan bij de 58 eerder geïnventariseerde knelpunten. Deels sluiten de signalen aan bij de geïdentificeerde knelpunten. Het onderzoek gaf echter ook nieuwe signalen doordat:

- Het perspectief van de ondernemer leidt tot nieuwe inzichten.
- Nieuwe regelgeving en instrumenten, zoals REACH en het OLO, leiden tot nieuwe signalen.
- Veranderingen in de tijd (economie) andere aandachtsgebieden geven.

De individuele signalen leiden tot regeldruk voor metaalbedrijven in de vorm van:
- Extra kosten voor de inhuur van deskundigen.
- Investeringen in voorzieningen en maatregelen die niet effectief of overbodig zijn.
- Tijd en kosten voor discussies met het bevoegd gezag over verplichtingen met mogelijk gevolgen op het gebied van handhaving.
- Vertraging bij bedrijfsuitbreiding wat leidt tot winstderving.
- Kosten voor bezwaar- en beroepsprocedures.

Analyse van de resultaten

Een nadere analyse van de individuele signalen in de metaalsector heeft aangegeven dat deze zijn in te delen in 8 hoofdknelpunten. Deze hoofdknelpunten beschrijven de achterliggende oorzaken van de individuele signalen. Het betreft de volgende 8 hoofdsignalen:

1. Bedrijven kunnen de hoeveelheid en continue veranderingen van regelgeving niet bijhouden.
2. Regelgeving is te complex voor het gemiddelde metaalbedrijf om deze te interpreteren en te implementeren.
3. Regelgeving jaagt bedrijven onnodig op kosten.
4. De overheid meet met twee maten.
5. Gehanteerde beleidsinstrumenten van de overheid ‘doen het wel, maar werken niet’.
6. De Arbowet en –handhaving geeft onevenredige verhoudingen tussen werkgevers en werknemers, de ervaren risico’s en grote en kleine bedrijven.
7. Het bevoegd gezag heeft te weinig inzicht in de bedrijfsvoering waardoor maatregelen het doel voorbij schieten en onnodig belastend zijn.
8. Het bevoegd gezag geeft geen eenduidige uitleg van regelgeving en (handhavings)beleid.

Deze hoofdsignalen en de regeldruk die hieruit voortkomt zijn niet specifiek voor de metaal-sector. Afstemming met vertegenwoordigers van andere branches heeft aangegeven dat zij ook hun branche herkennen in deze analyse. De individuele signalen verschillen echter wel per sector.

Naast de clustering van de individuele signalen in 8 hoofdsignalen heeft de analyse van de resultaten ook een aantal andere aandachtspunten naar voren gebracht:
- Bedrijven onderschrijven het belang van regelgeving en de naleving hiervan.
- Gebrek aan (specifieke) deskundigheid bij de overheid ligt regelmatig ten grondslag aan regeldruk.
- Bedrijven accepteren regelmatig onnodige eisen en maatregelen.
- Regelgeving doorloopt een cyclus waarin regelgeving tot onnodige lasten leidt.
- Frustratie en onzekerheid over de handelswijze van de overheid leidt tot onzekerheid bij bedrijven.

Conclusies

Op basis van het onderzoek zijn de volgende conclusies getrokken:

1 Regelgeving veroorzaakt belemmeringen in de bedrijfsvoering, vooral bij milieu, veiligheid en Arbo.
2 Continue verandering van regelgeving veroorzaakt extra regeldruk.
3 Regeldruk is voor MKB-bedrijven van directe invloed op de bedrijfscontinuïteit.
4 Inconsequent handelen maakt dat bedrijven de overheid niet zien als professionele partner.
5 Versnippering bij de overheid geeft meer ervaren regeldruk.
6 Tekort aan deskundigheid bij de overheid is een belangrijke bron van ervaren regeldruk.
7 De signalen van de metaalbedrijven zijn ook van toepassing op andere sectoren.
8 Onderzoek vanuit het perspectief van de ondernemer leidt tot nieuwe inzichten.

Aanbevelingen

Het onderzoek heeft geleid tot de volgende aanbevelingen:

A. Waarborg dat de overheid deskundige ambtenaren beschikbaar heeft voor de metaalbranche.
B. Betrek bedrijven en bevoegd gezag bij het opstellen en evalueren van regelgeving.
C. Waarborg dat ook bedrijven op een andere wijze dan bezwaar en beroep, interpretatie-verschillen met het bevoegd gezag kunnen oplossen.
D. Zorg dat de overheid een professionele partner is voor bedrijven.

1 Inleiding

Bedrijven worden geconfronteerd met regeldruk door de regelgeving zelf, knelpunten in de regelgeving, de uitvoering van de regelgeving door het bevoegd gezag en het toezicht hierop door inspecties. Ook coördinatieproblemen tussen overheidslagen en -organisaties veroorzaken soms aanzienlijke regeldruk. De aanpak van de regeldruk was een aandachtspunt van het vorige en het huidige kabinet en heeft een aantal belangrijke verbeteringen tot stand gebracht. Bepaalde problemen die regeldruk veroorzaken in specifieke sectoren zijn echter nog niet opgelost of de tot nu toe gekozen (of lopende) oplossingsrichtingen zijn niet voldoende om deze sectorspecifieke problemen op te lossen.

Actal is voornemens een advies uit te brengen aan de minister van EZ over concrete mogelijkheden om de regeldruk aan te pakken die wordt ervaren door bedrijven. Dit advies wordt gebaseerd op onderzoek vanuit het perspectief van individuele ondernemers. Tegen deze achtergrond heeft Actal aan SIRA Consulting de opdracht gegeven om het project 'Onderzoek naar de ervaren regeldruk door een metaalbedrijf' uit te voeren. Doel van dit onderzoek is het verkrijgen van inzicht in de regeldruk van bedrijven in een specifieke sector. In dit onderzoek staat de metaalsector centraal.

In dit project zijn bij zes metaalbedrijven interviews uitgevoerd waarin met ondernemers de regeldruk is besproken die zij ondervinden met betrekking tot de regelgeving, de uitvoering hiervan door uitvoeringsorganisaties en toezichthouders en door coördinatieproblemen tussen overheidslagen en -organisaties. De zes bedrijven zijn in overleg met Koninklijke Metaalunie en FME-CWM geselecteerd op basis van de criteria van SIRA Consulting.
De nadere omschrijving van de werkwijze en de gehanteerde uitgangspunten voor het project zijn weergegeven in bijlage I.

Leeswijzer

Hoofdstuk 2 geeft een beschrijving van de metaalsector. Hiermee wordt duidelijk gemaakt op welke type bedrijven het onderzoek betrekking heeft en de positie van deze bedrijven in de Nederlandse economie. Ook wordt in dit hoofdstuk ingegaan op eerdere onderzoeken naar de regeldruk in de metaalsector. Hoofdstuk 3 beschrijft de resultaten van de interviews met de ondernemers. Aan de hand van de belangrijkste signalen waar ondernemers uit de metaalsector mee te maken hebben, wordt de specifieke regeldrukproblematiek beschreven. De conclusies en aanbevelingen, die uit het onderzoek voortvloeien, zijn verwoord in hoofdstuk 4.

2 De metaalsector

2.1 Overzicht van de metaalsector

Algemene kenmerken van de metaalsector

De metaalsector is een brede branche waarin verschillende typen bedrijven aanwezig zijn. De afbakening van de typen bedrijven die tot de metaalsector behoren is ook niet eenduidig omdat het vaak om meer gaat dan alleen het werken met metaal. Zo spreekt het CBS van de metal-electro-industrie en FMW-CMW over de technologische industrie. Voor dit onderzoek is ervoor gekozen om de sector af te bakenen naar de bedrijven waar het werken met metaal een hoofdactiviteit betreft. Dit betekent dat bedrijven in bijvoorbeeld de elektronica-industrie, engineering- en ingenieursbureaus en de (groot)handel niet zijn meegenomen.
Op basis van de bovenstaande afbakening heeft Nederland circa 14.000 bedrijven die behoren tot de metaalsector. Net als veel andere bedrijfstakken kent deze branche veel MKB-bedrijven. Van de 14.000[1] bedrijven heeft 75% minder dan 10 werknemers, de zogenaamde micro-ondernemingen, en heeft ruim 95% minder dan 50 medewerkers, dit zijn de zogenaamde kleinbedrijven[2].

De metaalsector biedt werk aan circa 230.000 werknemers in Nederland. Ruim de helft van de werkgelegenheid wordt geboden door bedrijven met meer dan 100 werknemers. In de metaalproducten- en metaalbewerkingsindustrie, SBI'08 code 25, is dit percentage lager en werkt circa 25% van de werknemers in een bedrijf met meer dan 100 werknemers.
In totaal werd in 2011 ongeveer € 88 miljard omzet gerealiseerd[3]. Ongeveer 63% van deze omzet wordt behaald in het buitenland. Duidelijk is dat Nederlandse metaalproducten in het buitenland als kwalitatief hoogwaardig worden gezien en daardoor gewild zijn. Ook kleinere bedrijven in deze sector zijn daardoor actief in de export van metaalproducten. Dit betreft zowel de export binnen als buiten Europa.
De diversiteit van de activiteiten in de metaalsector betekent ook dat bedrijven binnen deze sector met de regelgeving van verschillende beleidsterreinen te maken hebben. Dit maakt ook de grenzen met andere industrieën diffuus. Zo werkt een deel van de metaalbedrijven met gevaarlijke stoffen. Voor deze bedrijven is er overlap aanwezig met de bedrijven in de chemische sector.

Typen bedrijven in de metaalsector

Binnen de sector is een onderverdeling te maken tussen de volgende bedrijfstakken:
1. Basismetaalindustrie
2. Metaalproductenindustrie
3. Metaalbewerkingsindustrie
4. Machine- en apparatenindustrie (inclusief landbouwmechanisatiebedrijven)
5. Transportmiddelenindustrie
6. Scheepsbouw- en reparatie

1. Gegevens uit dit hoofdstuk zijn afkomstig van CBS Statline (2010) mits anders vermeld.
2. De grenzen voor micro-ondernemingen en kleinbedrijf zijn gebaseerd op de definitie van de Europese Commissie.
3. Gegevens van de Koninklijke Metaalunie.

Ad 1. Basismetaalindustrie (SBI'08: 24)

De metallurgische industrie zit vooraan in de productieketen. Uit ruwe ertsen en gerecycled schroot worden basismetalen en halffabricaten gemaakt die vrijwel overal in de industrie en de bouw worden gebruikt. De basismetaal- en metaalproductenindustrie levert dan ook vooral producten aan andere industriële sectoren, zoals de metaalproducten-industrie, de machine-industrie, de auto- en transportmiddelenindustrie en de verpakkingsindustrie. Ook aan de bouw en de energiesector wordt veel geleverd. De metallurgische industrie in Nederland bestaat uit ongeveer 25 grote bedrijven (meer dan 100 werkzame personen) en circa 300 kleinere bedrijven. Driekwart van de productie wordt geëxporteerd, voornamelijk binnen Noordwest-Europa.

Ad 2. Metaalproductenindustrie (SBI'08: 251, 252, 253, 257, 259)

De branche metaalproductenindustrie vervaardigt een breed scala aan producten, zoals metalen constructiewerken, ramen, deuren, kozijnen, ketels, radiatoren, gereedschap, hang- en sluitwerk, draad, bouten, schroeven, moeren, en huishoudelijke artikelen. Afnemers-groepen komen uit diverseaals bouw, installatie- en onderhoudsbranche, industrie, technische groothandels en groot- en detailhandels in gebruiksartikelen. De branche bestaat uit een klein aantal grotere bedrijven en een groot aantal kleinere bedrijven. In totaal gaat het om circa 3.440 bedrijven.

Ad 3. Metaalbewerkingsindustrie (SBI'08: 255, 256)

De metaalbewerkingsindustrie omvat een breed scala aan activiteiten, zoals smeden, persen, snijden, verspanen, buigen, profielwalsen, stampen, oppervlaktebehandeling, lassen en slijpen. Er bestaat een grote diversiteit aan ondernemingen, gelet op de aard van de werk-zaamheden. Het overgrote deel van de bedrijven behoort tot het MKB, slechts 2% van de bedrijven heeft 50 of meer werknemers in dienst. In totaal gaat het om ongeveer 5.160 bedrij-ven. In vergelijking met producenten van metaalproducten is de metaalbewerkingsindustrie meer op de binnenlandse markt gericht. Duitsland is een belangrijke exportbestemming.

Ad 4. Machine- en apparatenindustrie (inclusief landbouwmechanisatiebedrijven) (SBI'08: 28)

De machine-industrie omvat bedrijven die zich bezighouden met de productie van algemene producten zoals pompen, hijs- en hefwerktuigen, verpakkingsmachines, metaalbewerkings-machines, interne transportwerktuigen en koeltechnische apparaten. Daarnaast worden er machines geproduceerd voor specifieke branches, zoals de voedingsmiddelen-industrie. Tot de machine-industrie behoren ook de toeleveranciers van modules en systemen. In aantal overheerst deze laatste groep binnen de branche. In totaal gaat het om circa 2.820 bedrijven.

Ad 5. Transportmiddelenindustrie (SBI'08: 29, 303, 303, 304, 309)

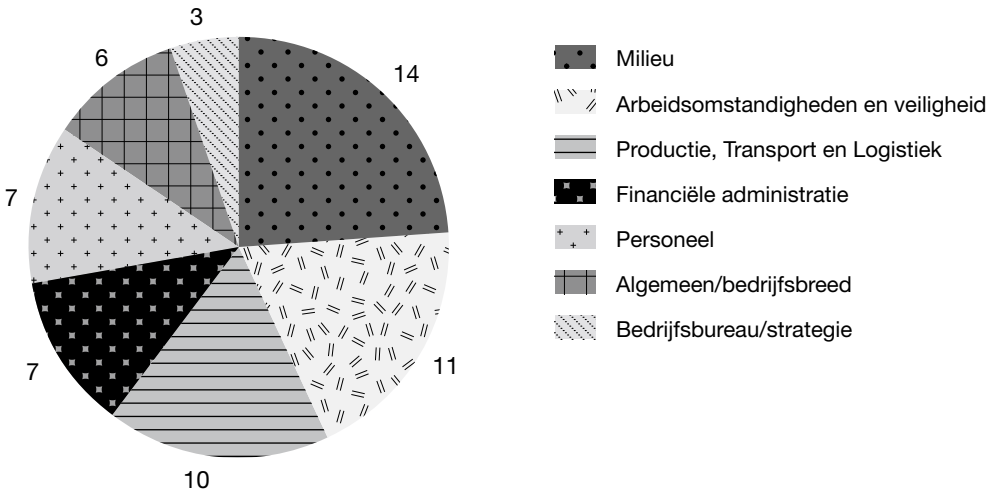
In de bedrijfstak transportmiddelenindustrie worden heel verschillende transportmiddelen gemaakt, van fietsen tot vliegtuigen. De transportmiddelenindustrie kent enkele grote bedrij-ven, autofabrikanten, en veel kleine bedrijven. De kleine bedrijven houden zich bijvoorbeeld bezig met carrosseriebouw van specifieke vervoermiddelen zoals straatvegers. Ongeveer 960 bedrijven vallen binnen dit deel van de metaalsector.

Ad 6. Scheepsbouw- en reparatie (SBI'08: 301)

De scheepsbouw- en reparatiewerven maken en repareren zee- en tankschepen, boorplatforms en plezierjachten en –boten. De werkplek kan groot en industrieel, maar ook klein en ambachtelijk zijn. Er zijn circa 815 werven waar houten en kunststofboten worden gemaakt (voornamelijk plezierjachten). Daarnaast zijn er werven waar voornamelijk met metaal gewerkt wordt (de grote, industriële scheepswerven). In dit laatste geval gaat het om circa 160 bedrijven.

2.2 Eerder geïnventariseerde regeldruk in de metaalsector

Op basis van eerdere onderzoeken naar de regeldruk in de metaalsector zijn 58 verschillende knelpunten geïdentificeerd. Deze knelpunten zijn vooral te vinden in de onderwerpen milieu en arbeidsomstandigheden en veiligheid. In de onderstaande figuur is dit geïllustreerd. De aantallen knelpunten per beleidsterrein zijn echter geen indicatie van de omvang van de problemen. Het overzicht van deze knelpunten voor de metaalsector is opgenomen in bijlage III van deze rapportage. De actualiteit van deze knelpunten is geverifieerd in overleg met FME-CWM en Koninklijke Metaalunie.

Figuur 1 Verdeling van de knelpunten voor de metaalsector.

Op basis van deze inventarisatie blijkt dat de metaalsector met veel verschillende wet- en regelgeving te maken heeft en dat bij al deze aspecten hierbij problemen kunnen ontstaan. Bij het opzetten van het onderzoek is daarom:

- Gekozen om te spreken met ondernemers uit de metaalsector en niet met specifieke medewerkers zoals een KAM-coördinator of QESH-manager. Hierdoor komt de gehele wet- en regelgeving aan de orde en niet alleen milieu, arbeidsomstandigheden en veiligheid.
- Gekozen voor bedrijven die te maken met verschillende problematiek. Door bedrijven te selecteren die vooraf hebben aangegeven dat zij over specifieke aspecten uit de regelgeving willen spreken, wordt voorkomen dat in het onderzoek slechts een beperkt beeld van de regeldruk in de metaalsector wordt verkregen.

2.3 De selectie van de onderzochte bedrijven

Voor dit onderzoek zijn zes interviews uitgevoerd met bedrijven uit de metaalsector. Deze bedrijven zijn geselecteerd in overleg met vertegenwoordigers van Koninklijk Metaalunie en FME-CWM. Bij de selectie van de bedrijven is gezocht naar bedrijven die te maken hebben met verschillende problematiek om ook een zo breed mogelijk beeld van de regeldruk in de metaalsector te verkrijgen. Uiteindelijk zijn de volgende typen bedrijven gesproken:

1. Producent van metalen gereedschap met 10 tot 20 medewerkers.
2. Landbouwmechanisatiebedrijf met 15 tot 25 medewerkers.
3. Metaalbewerkingsbedrijf waar metalen producten worden gecoat met 20 tot 30 medewerkers.
4. Producent van filtersystemen met op de geïnterviewde locatie 30 tot 40 medewerkers[4].
5. Industrieel coatingbedrijf met 40 tot 50 medewerkers.
6. Producent van druksystemen met 450 tot 500 medewerkers.

De zes geïnterviewde bedrijven zijn geselecteerd omdat zij exemplarisch zijn voor de bedrijven in deze branche. Dit betreft zowel de activiteiten, de omvang van deze bedrijven als de geografische spreiding. Door de zes interviews is een consistent beeld verkregen van de regeldrukproblematiek in de metaalsector. De onderwerpen die door de diverse bedrijven zijn aangegeven als de voornaamste bron van regeldruk, zijn door meerdere bedrijven naar voren gebracht en de problemen worden door verschillende bedrijven onderschreven.

4. Het totaal aantal medewerkers van het bedrijf is circa 700.

3 De regeldruk in de praktijk

3.1 Introductie

Door middel van de interviews is voor de eerder geïnventariseerde knelpunten meer inzicht gekregen in de achterliggende problematiek en de mogelijke oplossingsrichtingen. Ook zijn nieuwe specifieke voorbeelden verkregen van de bestaande knelpunten. In de interviews met de zes metaalbedrijven zijn 36 verschillende signalen naar voren gekomen. Van de 36 aangedragen signalen zijn er 22 nieuw ten opzichte van de eerdere onderzoeken en 14 overlappen met de eerdere inventarisaties. De belangrijkste oorzaken hiervan zijn:

- In dit onderzoek is direct gesproken met ondernemers over de hele breedte van de regelgeving en de uitvoering hiervan. Eerdere onderzoeken betroffen specifieke onderwerpen of er werd gesproken met specifieke personen in de organisatie die met regelgeving te maken hebben, zoals een QESH-manager of een personeelsfunctionaris. Naar nu blijkt geeft deze andere invalshoek een andere kijk op de regelgeving en daarmee ook andere signalen.
- De nieuwe signalen betreffen regelgeving die ten tijde van de eerdere onderzoeken nog niet in werking waren getreden, of zo kort in werking waren dat destijds nog geen specifieke knelpunten konden worden aangewezen. Voorbeelden hiervan zijn REACH en de Omgevingsvergunning.
- Door de jaren heen zijn de aandachtspunten voor metaalbedrijven en overheden veranderd door bijvoorbeeld de economische situatie. Hierdoor komen ook nieuwe signalen naar voren.

In het vervolg van dit hoofdstuk zijn de verschillende aspecten beschreven van de regeldruk die wordt ondervonden door metaalbedrijven. Deze beschrijving is gebaseerd op de in de interviews verzamelde signalen.

3.2 Resultaten van het praktijkonderzoek

De 36 individuele signalen die door de geïnterviewde bedrijven als het meest belangrijk naar voren zijn gebracht, blijken bij nadere analyse te groeperen in 8 hoofdsignalen. De 36 aangedragen signalen zijn voorbeelden van specifieke situaties waarin het hoofdsignaal tot uiting komt. In bijlage II zijn deze hoofdsignalen met de 36 aangedragen signalen uitgebreid beschreven. De hoofdsignalen zijn beschreven aan de hand van de signalen van de bedrijven. Bij de individuele beschrijvingen in de bijlage zijn hierbij op onderdelen ook opmerkingen van de relevante ministeries opgenomen. De hoofdsignalen zijn:

1. *Bedrijven kunnen de hoeveelheid en continue veranderingen van regelgeving niet bijhouden.*

   Bedrijven moeten zich houden aan alle wet- en regelgeving die op hen van toepassing is. Ondernemers zijn er zelf voor verantwoordelijk dat zij op de hoogte zijn van alle verplichtingen waaraan zij moeten voldoen. Het totale complex aan regelgeving is echter zo omvangrijk dat het voor bedrijven nagenoeg onmogelijk is om al deze verplichtingen in kaart te brengen en op de juiste manier te interpreteren. Vooral de regelgeving ten aanzien van arbeidsomstandigheden, milieu en (externe) veiligheid geeft voor metaalbedrijven veel verplichtingen. Ook bedrijven in het MKB hebben te maken met veel van deze verplichtingen, maar niet de mankracht om hier specialisten voor in dienst te hebben.
   Om toch te zorgen dat zij op de hoogte zijn van de juiste verplichtingen huren ondernemers externe adviseurs in. Dit geeft niet alleen extra kosten voor deze bedrijven, maar in de praktijk blijken de adviseurs ook niet afdoende te zijn om op de juiste wijze aan alle

verplichtingen te voldoen. Ook de externe adviseurs hebben niet altijd voldoende kennis en kunnen niet het heel scala aan verplichtingen overzien en juist toepassen. Ondanks de gemaakte kosten en geïnvesteerde tijd hebben ondernemers daardoor toch nog regelmatig te maken met een overheid die hen confronteert met overtredingen.
Voor bedrijven wordt deze situatie versterkt doordat de regelgeving ook nog regelmatig wijzigt. Als het bedrijf kans ziet om een volledig beeld te krijgen van de relevante verplichtingen dan zijn deze al weer veranderd voordat de verplichtingen in de bedrijfsvoering zijn geïmplementeerd.
Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Metaalbedrijven moeten aan veel verplichtingen voldoen.
   De totale hoeveelheid regelgeving die van toepassing is op de bedrijven in de metaalsector is groot waardoor ondernemers moeite hebben om helder te krijgen aan welke verplichtingen zij moeten voldoen.
b. Regelgeving wordt vaak gewijzigd en bijhouden kost veel tijd.
   Elk jaar wordt een deel van de verplichtingen gewijzigd waaraan metaalbedrijven moeten voldoen. Doordat er geen duidelijk overzicht is van welke zaken zijn aangepast en doordat het aantal wijzigingen vaak groot is, kost het bedrijven veel moeite om dit bij te houden. Zij worden regelmatig met veranderingen geconfronteerd als het al te laat is.
c. Complexe regelgeving maakt begeleiding door externe adviseurs van onder andere vergunningaanvragen noodzakelijk.
   Door de hoeveelheid en complexiteit van de verplichtingen bij het aanvragen van vergunningen, zijn bedrijven genoodzaakt extra kosten te maken voor het inhuren van externe deskundigen. Deze inhuur is vervolgens geen garantie dat het bevoegd gezag het advies accepteert, waardoor het bedrijf nog altijd met een probleem kan blijven zitten.

Voorbeeld: Metaalbedrijven moeten aan veel verplichtingen voldoen

"Wij hebben een extern bureau laten inventariseren aan welke verplichtingen we eigenlijk moeten voldoen. Wij zagen door alle wetten en regels de verplichtingen niet meer. Dit bleken er honderden te zijn die vooral komen uit de Arbowet, milieuregelgeving en de regelgeving over externe veiligheid*. We hebben niet de intentie om de regelgeving te overtreden, maar hebben niet genoeg middelen om aan deze hele lijst te voldoen. Hebben daarom de belangrijkste uitgekozen en zorgen dat we die goed op orde hebben."

* Dit bedrijf werkt met gevaarlijke stoffen.

2. *Regelgeving is te complex voor het gemiddelde metaalbedrijf om deze te interpreteren en te implementeren.*

   Metaalbedrijven hebben niet alleen te maken met veel regelgeving, zoals beschreven in het eerste hoofdsignaal, maar sommige regelgeving is daarnaast zodanig complex dat zij de gevolgen hiervan niet kunnen overzien. Dit wordt onder andere veroorzaakt door ingewikkeld taalgebruik en het niet eenduidig zijn van regelgeving. De economische impact van deze regelgeving kan echter zeer groot zijn door de hoge kosten en/of belemmeringen die de ondernemers ondervinden. Ondernemers in de metaalsector verkeren op dit punt vaak in onzekerheid omdat de overheid ook niet altijd kan aangeven welke verplichtingen op hen van toepassing zijn en hoe zij hier, een praktische, invulling aan kunnen geven.
   Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Subsidieaanvragen zijn complex en kostbaar.
   Een deel van het geld dat de overheid gebruikt voor het stimuleren van bepaalde ontwikkelingen door het geven van subsidies, gaat verloren doordat bedrijven externe deskundigen moeten inhuren om aan de eisen voor de subsidies te kunnen voldoen.
b. Complexiteit van REACH veroorzaakt hoge kosten.
   Specifiek voor REACH moeten bedrijven externe deskundigen inhuren om duidelijk te krijgen hoe zij aan de regelgeving moeten voldoen. Dit geeft echter lang niet altijd uitsluitsel hierover. Door de hoge eisen en de onduidelijkheid moeten bedrijven vervolgens hoge kosten maken om te zorgen dat hun stoffen worden geautoriseerd.
c. Gegevens aanleveren voor MJA3 onnodig complex.
   Bij de uitvoering van dit convenant tussen overheid en bedrijfsleven wordt in de praktijk om gegevens gevraagd die niet makkelijk uit de systemen van de bedrijven zijn te verzamelen. Dit maakt het moeilijk om de gevraagde gegevens aan te leveren en geeft onnodige kosten.
d. BRZO-VR is te complex in verhouding met het risico.
   Een deel van de bedrijven in de metaalsector moeten aan de verplichtingen uit de BRZO voldoen. Dit betreft deels ook bedrijven waarbij de risico's zeer specifiek zijn en over het geheel beperkt. Een deel van de verplichtingen is daarmee niet relevant of onnodig belastend.
e. Het is niet altijd duidelijk of bedrijven onder de BRZO vallen.
   In het onderzoek is door ondernemers aangeven dat zij veel discussie hebben gehad met het bevoegd gezag over de vraag of zij wel of niet onder de BRZO-regelgeving vallen. Ook voor het bevoegd gezag waren de eisen hiervoor onduidelijk wat tot onnodige kosten leidde.

Voorbeeld: Complexiteit van REACH veroorzaakt hoge kosten

"Voor enkele stoffen die wij in ons bedrijf gebruiken, moeten we aan REACH voldoen. Wij onderkennen dat het belangrijk is om goed op de hoogte te zijn van de gevaarseigenschappen van stoffen. REACH is een kostbare oplossing waar de overheid blijkbaar niet goed genoeg over heeft nagedacht. De overheid geeft ook onvoldoende ondersteuning bij de uitvoering waardoor we veel tijd kwijt zijn om alles zelf te ontdekken. De externe adviseurs die ons daarbij helpen, komen er echter soms zelf ook niet uit.
Omdat het risico te groot is dat een stof niet wordt geautoriseerd, verzamelen we op onderdelen die onzeker zijn zoveel mogelijk informatie om zeker te weten dat we niets missen. Gelukkig kunnen we dit samen doen met andere bedrijven in Europa. De kosten zijn namelijk exorbitant hoog. Per stof zijn de kosten voor externe ondersteuning, onderzoeken en het autorisatiedossier circa € 1.000.000. Daarnaast kost de projectorganisatie ook nog eens € 1.000.000. Zonder de samenwerking met de andere Europese bedrijven hadden we dit niet kunnen doen. Wij zijn echter van menig dat veel dan deze kosten hadden kunnen worden voorkomen."

3. *Regelgeving jaagt bedrijven onnodig op kosten.*

   Bij het opstellen van regelgeving of de uitvoering daarvan legt de overheid aan bedrijven bewust verplichtingen op waarvoor bedrijven kosten moeten maken. De omvang van deze kosten zijn in de praktijk echter beduidend hoger dan vooraf door de overheid is ingeschat[5]. Zeker voor bedrijven in het MKB en dan vooral het kleinbedrijf tot 50 medewerkers drukken deze kosten relatief zwaar op de bedrijfsvoering.
   Bij bedrijven ontstaat de indruk dat de overheid niet alleen het inzicht mist in de kosten van de verplichtingen of de uitwerking hiervan in praktijk, maar ook geen belangstelling heeft voor de invloed van deze kosten voor de bedrijfscontinuïteit.
   Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Regelgeving verplicht bedrijven om externen in te huren.
   Verschillende verplichtingen, zoals de KWALIBO-regelgeving, vereisen dat externen moeten worden ingehuurd voor het uitvoeren van onderzoeken en metingen. De extra kosten die hiermee zijn gemoeid, leiden echter niet altijd tot betere resultaten.
b. Investering voor de registratie Bekende Afzender is onnodig hoog.
   Er moeten voor deze registratie dure investeringen worden gedaan die maar een beperkt deel van de transportketen beschermen. Doordat andere delen van de keten niet beter worden beveiligd ontstaat schijnveiligheid tegen hoge kosten.
c. Externe energiebesparingsonderzoeken kosten onnodig veel geld.
   De verplichte onderzoeken naar de mogelijkheden om energie te besparen zijn onnodig duur doordat ze moeten worden uitgevoerd door externen en leveren weinig nieuwe inzichten op.
d. De eHerkenning die nodig is voor het OLO geeft weer extra kosten.
   Bedrijven worden bij het indienen van een vergunningaanvraag via het OLO verrast dat ze eerst een eHerkenning moeten aanvragen en dus niet verder kunnen. Zeker MKB-bedrijven vragen zelden vergunningen aan waardoor dit weer een extra kostenpost betreft.
e. Certificering van kranen is duur door de inhuur van de materialen.
   Kranen moeten worden gecertificeerd om te bepalen of zij nog voldoen aan de eisen die aan deze kranen worden gesteld om ongelukken te voorkomen. Deze certificering is overgelaten aan de markt. Dit heeft er in dit geval toe geleid dat certificerende partijen aanvullende eisen stellen. Dit brengt hoge extra kosten met zich mee zoals voor de huur van gewichten.
f. Accijnzen op ethanol zijn overbodig voor metaalbedrijven.
   De accijnzen op ethanol zijn met name bedoeld voor de regulering van alcoholhoudende dranken. Ethanol wordt, bijvoorbeeld in de metaalsector, echter ook voor andere doeleinden gebruikt. Dit brengt voor de sector een hoop onnodige administratie met zich mee.

Voorbeeld: Externe energiebesparingsonderzoeken kosten onnodig veel geld

"Bij het verkrijgen van de vergunning van ons nieuwe pand moest een energiebesparingsonderzoek worden gedaan. We waren verplicht om dit door een extern bureau te lasten uitvoeren. Alleen dit onderzoek heeft ons al € 20.000 gekost*. Weggegooid geld. De voorgestelde aanpassingen bleken in de praktijk niet te werken of grotere investeringen te vergen waarmee deze 'investering' niet kon worden terugverdiend. De wel haalbare maatregelen hadden we zelf ook wel kunnen bedenken".

5. Een voorbeeld hiervan is REACH. Bij de Impact Assessments vooraf zijn de kosten voor de autorisatie van een stof geschat op 1 tot enkele tonnen. In de praktijk blijken deze kosten meer dan een miljoen te zijn.

* Op basis van eerdere onderzoeken van SIRA Consulting blijkt dat de gemiddelde kosten voor dergelijke onderzoeken lager liggen. Vermoed wordt dat de externe partij te hoge kosten in rekening heeft gebracht.

4. *De overheid meet met twee maten.*

   Van bedrijven wordt verwacht dat zij altijd voldoen aan de relevante wet- en regelgeving, procedures en geldende termijnen. Bedrijven hebben de indruk dat dit voor de overheid niet lijkt te gelden en dat er voor de overheid geen consequenties aan zijn verbonden. Er lijkt met twee maten te worden gemeten. De overheid is hierdoor geen betrouwbare en professionele partner voor ondernemers.

   Deze situaties kunnen grote gevolgen hebben voor bedrijven. Niet alleen geeft de onzekerheid die hiermee samenhangt extra kosten, zie bijvoorbeeld punt 3 in paragraaf 3.3, maar de belemmeringen kosten bedrijven veel extra tijd en geld. Een voorbeeld hiervan zijn de belemmeringen die bedrijven ondervinden doordat gemeenten voorkeur geven aan woningbouw boven het uitbreiden van bedrijven, zie voorbeeld b. In eerder onderzoek is berekend dat de nalevingskosten op dit punt circa € 340 miljoen per jaar bedragen[6]. Dit is nog exclusief de winstderving, omdat bedrijven niet of pas veel later kunnen uitbreiden.

   Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Inspectieverslagen bevatten punten die tijdens de inspectie niet zijn genoemd.
   Het komt voor dat in inspectieverslagen aandachtspunten of overtredingen worden opgenomen die niet zijn benoemd tijdens de inspectie zelf. Bedrijven worden hierdoor niet alleen verrast, het geeft hen ook het gevoel dat de overheid hen niet professioneel behandeld.
b. Bedrijfsuitbreiding wordt belemmerd door gemeenten die regels en richtlijnen naar eigen belang interpreteren.
   Wanneer bedrijven in de metaalsector willen uitbreiden, zijn zij gebonden aan de ruimte de hen daarvoor worden geboden door met name bestemmingsplannen. Gemeenten stellen deze bestemmingsplannen op, maar lijken hierin eerder te kiezen voor de uitbreiding van woningen dan de ruimte te bieden voor uitbreiding van bedrijven, ook al zitten deze bedrijven op een bedrijventerrein met hogere milieucategorieën.
c. Overheden kunnen zonder gevolgen termijnen overschrijden terwijl er voor bedrijven wel gevolgen zijn.
   Bij het volgen van procedures, zoals bezwaar- en beroepsprocedures, gelden er strikte termijnen voor bedrijven waarin zij de noodzakelijke stukken moeten aanleveren. Voor de overheid lijkt het echter alsof zij geen termijn hebben waaraan zij moeten voldoen. Voor bedrijven komt dit oneerlijk over.

Voorbeeld: Overheden kunnen zonder gevolgen termijnen overschrijden terwijl er voor bedrijven wel gevolgen zijn.

"We hebben een onterechte boete gekregen na een arbeidsongeval. Dit heeft geleid tot een hoorzitting waar zowel ik als onze adviseur beiden een dag voor hebben moeten vrij maken omdat we hiervoor naar Den Haag moesten. Hier zou een functionaris van de overheid bij aanwezig zijn die volgens de uitnodiging erg belangrijk was voor het proces. Zonder

6. Knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten', Ministerie van EZ, 2010.

aankondiging bleek deze persoon niet aanwezig. De hoorzitting is wel doorgegaan.
De uitspraak zou, na uitstel, twee maanden later volgen.
Na vier maanden hebben we zelf maar even gebeld en 'zou het worden uitgezocht'.
Nu zes maanden later weten we nog niets. De boete vervalt zo niet, terwijl deze wel onherroepelijk zou zijn als wij een termijn zouden missen."

5. *Gehanteerde beleidsinstrumenten van de overheid 'doen het wel maar werken niet'.*
   Het gaat hierbij om de problemen die ontstaan bij het gebruik van door de overheid gehanteerde beleidsinstrumenten. In de praktijk blijken de instrumenten echter niet voldoende te werken of een werking te hebben die niet zo was bedoeld.
   Het gaat hierbij ook om de problemen die ontstaan bij het gebruik van digitale systemen voor communicatie met de overheid. Hieronder vallen problemen die betrekking hebben op 'fouten' in het systeem en het gemak waarmee deze problemen worden weggewuifd door deze (schijnbaar) op te lossen in nieuwe releases. Het effect hiervan op het imago van de overheid wordt structureel onderschat.
   Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Veiligheidsinformatiebladen (MSDS) zijn in de praktijk te omslachtig om te gebruiken.
   De informatie die is opgenomen in de MSDS, is niet eenvoudig te gebruiken in geval van nood. In de praktijk wordt deze veiligheidsinformatie dan ook niet genoeg gebruikt.
b. Nieuwe vergunningen bevatten zwaardere emissie-eisen dan bestaande vergunningen.
   De emissie-eisen die zijn opgenomen in een vergunning, blijven gelden zolang de vergunning niet wordt herzien. Ook als de nationale regelgeving wordt aangescherpt. Bedrijven die al jaren dezelfde vergunning hebben, hebben dan ook lichtere eisen dan startende ondernemingen.
c. Overheidsinspecties gaan voorbij aan de onafhankelijke certificaten van bedrijven.
   Bedrijven in de metaalsector maken veel gebruik van de mogelijkheden om hun processen te certificeren. Hiermee willen zij aantonen dat de situatie ten aanzien van bijvoorbeeld de veiligheid op orde is. Toezichthouders schenken hier echter geen aandacht aan en voeren los daarvan aanvullende inspecties uit. Voor bedrijven voelt dit als een dubbele last.
d. Het OLO werkt niet goed.
   Een aanvraag van een Omgevingsvergunning dient digitaal te worden ingediend via het OLO. In de praktijk blijkt dit systeem echter kinderziektes te kennen en loopt een aanvrager regelmatig tegen onduidelijkheden aan.
e. Verklaring uitsluitend zakelijk gebruik geeft onnodig papierwerk.
   Om aan te geven dat een voertuig alleen zakelijk wordt gebruikt moet een verklaring worden opgestuurd naar de Belastingdienst. Voor elke combinatie van chauffeur en voertuig moet een aparte verklaring worden getekend en opgestuurd.

Voorbeeld: Het OLO werkt niet goed

"Bij het indienen van de aanvraag voor onze nieuwe omgevingsvergunning moesten we gebruik maken van het nieuwe OLO-systeem. Ik ben samen met een adviseur een dag bezig geweest om de vragen zoveel mogelijk te beantwoorden. Hierna heb ik nog regelmatig naar de gemeente moeten bellen omdat we bijvoorbeeld niet de juiste gemeente konden selecteren en we toen nog niet de waterparagraaf online konden invullen. De gemeente moest

vervolgens Agentschap NL bellen om dit op te lossen. Wij mochten dit als bedrijf zelf niet. Nadat de problemen waren opgelost, moesten we de hele aanvraag opnieuw invullen en moesten we ook nog een papieren versie inleveren. Dat moest het systeem toch juist voorkomen? Achteraf gezien zou het goed zijn geweest als de overheid het systeem eerst had getest."

6. *De Arbowet en –handhaving geeft geen evenredige verhoudingen tussen werknemers en werkgevers, grote en kleine risico's en grote en kleine bedrijven.*

   Bij ongevallen bij bedrijven kunnen werkgevers een boete krijgen op basis van de Arbowet. Indien de werkgever de algemene maatregelen die tot matiging kunnen leiden allemaal heeft genomen (risico-inventarisatie, voorlichting, toezicht etc.) kan de boete gematigd worden tot 100%. In de praktijk geven ondernemers aan dat bij het opleggen van deze boetes echter te weinig rekening wordt gehouden met de genomen maatregelen. Ook de ongevalshistorie van het bedrijf wordt niet meegewogen, waardoor de boete voor bedrijven waar regelmatig ongevallen gebeuren even hoog kan zijn als bij een bedrijf waar voor het eerst een ongeluk gebeurd.
   De ondernemers geven verder aan dat de verdeling van de boetes niet evenredig is. Deze onevenredigheid komt volgens hen naar voren waar het de ernst van de overtreding en de omvang van het risico betreft. Ook vinden zij dat werkgevers in het MKB naar verhouding zwaarder worden belast door een dergelijke boete dan grotere bedrijven. Een eventuele boete legt hierdoor voor een gemiddeld metaalbedrijf een zware druk op de financiële positie van het bedrijf.
   In de Arboregelgeving wordt de verantwoordelijkheid van de naleving grotendeels bij de werkgevers neergelegd. Werknemers hebben op basis van de Arbowetgeving een aantal verplichtingen en kunnen beboet worden als ze niet willen meewerken aan de door de werkgever genomen beschermende maatregelen. Desondanks blijkt de ondernemer in de praktijk vrijwel altijd verantwoordelijk, ongeacht de investeringen in maatregelen om de arbeidsveiligheid te vergroten. Hierdoor neemt de wil van ondernemers af om te investeren in maatregelen om de arbeidsveiligheid te vergroten. Voor metaalbedrijven geldt dat het vooral MKB-bedrijven, en dan met name de kleinbedrijven betreft, die jaarlijks maar een beperkt bedrag hebben om te investeren. Investeringen in arbeidsveiligheid worden wel gedaan maar, door de opzet van deze regelgeving, wel met tegenzin en incidenteel ook beperkt.
   Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. De hoogte van de boetes bij arbeidsongevallen worden als onevenredig hoog ervaren ten aanzien van het risico.
   Met name de boetes voor de kleine, minder ernstige ongevallen waarbij het risico voor de werknemers vooraf al beperkt was worden als onevenredig hoog ervaren in vergelijking met de boetes die gelden voor ernstige ongevallen.
b. Werkgevers worden verantwoordelijk gehouden voor de fouten van de medewerkers.
   Ook al hebben bedrijven alle mogelijke actie ondernomen om de veiligheid voor de werknemers in het bedrijf te waarborgen, kunnen zij toch bij een ongeval een boete tegemoet zien. Ook als het aannemelijk de fout van de werknemer is.
c. Bij de boeteoplegging wordt te weinig rekening gehouden met bedrijven die een goed arbobeleid voeren.

Ondanks dat de Arbowet de mogelijkheid wel biedt, geven ondernemers aan dat bij het vaststellen van de boete in de praktijk weinig rekening wordt gehouden met de genomen maatregelen en de mate van naleving van de verplichtingen door de werkgever. Ook wordt hierbij, volgens de ondernemers onterecht, de ongevalshistorie niet meegewogen.

d. De boeteoplegging bij arbeidsongevallen treft het MKB relatief zwaar.
   De boetetabel die wordt gebruikt voor het opleggen van boetes na arbeidsongevallen geeft relatief zware boetes voor MKB-bedrijven. Bedrijven krijgen hierdoor het gevoel dat MKB bedrijven zwaarder worden bestraft dan grote bedrijven.

Voorbeeld: Werkgevers worden verantwoordelijk gehouden voor de fouten van de medewerkers

"Veiligheid staat bij ons voorop. Wij volgen de voorschriften van de Arbowet en organiseren daarnaast nog extra voorlichting voor onze medewerkers, andere bedrijven en zelfs de toezichthouders van de overheid. Onze medewerkers zijn zich hierdoor goed bewust van de gevaren en hoe zij hiermee om moeten gaan.
Desondanks is er vorig jaar een ongeval gebeurd. Een nieuwe medewerker nam het niet zo nauw met de voorschriften en veroorzaakte daarmee het ongeval. De inspecteur van de Arbeidsinspectie gaf aan dat wij verder geen aanvullende maatregelen konden treffen en hij geen reden zag om een boete op te leggen. In de brief die we later ontvingen stond echter dat wij toch een boete moesten betalen. Aan de medewerker werd verder geen aandacht besteed. Wij weten nu niet of we nog wel meer geld gaan steken in de arbeidsveiligheid. Waarom zouden we investeren als we die boete toch krijgen?"

7. Het bevoegd gezag heeft te weinig inzicht in de bedrijfsvoering waardoor maatregelen het doel voorbij schieten en onnodig belastend zijn.

Het gaat hierbij om het toepassen van regelgeving in relatie tot de dagelijkse praktijk van de bedrijven die met deze regelgeving te maken hebben. Dit wordt onder meer veroorzaakt door gebrek aan deskundigheid bij het bevoegd gezag ten aanzien van de productieprocessen en de bedrijfsvoering bij metaalbedrijven. Dit leidt tot onwerkbare, onnodige en kostbare verplichtingen in vergunningen en de aanvragen voor deze vergunningen.
Ook geeft dit discussies met het bevoegd gezag, vergunningverleners en toezichthouders, die niet alleen tijd kosten maar ook irritatie veroorzaken tussen de partijen. De bedrijven voelen zich onbegrepen en het bevoegd gezag krijgt het imago van een starre en weinig deskundige overheid die er weinig belangstelling voor heeft hoe de praktijk werkelijk in elkaar steekt.
Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

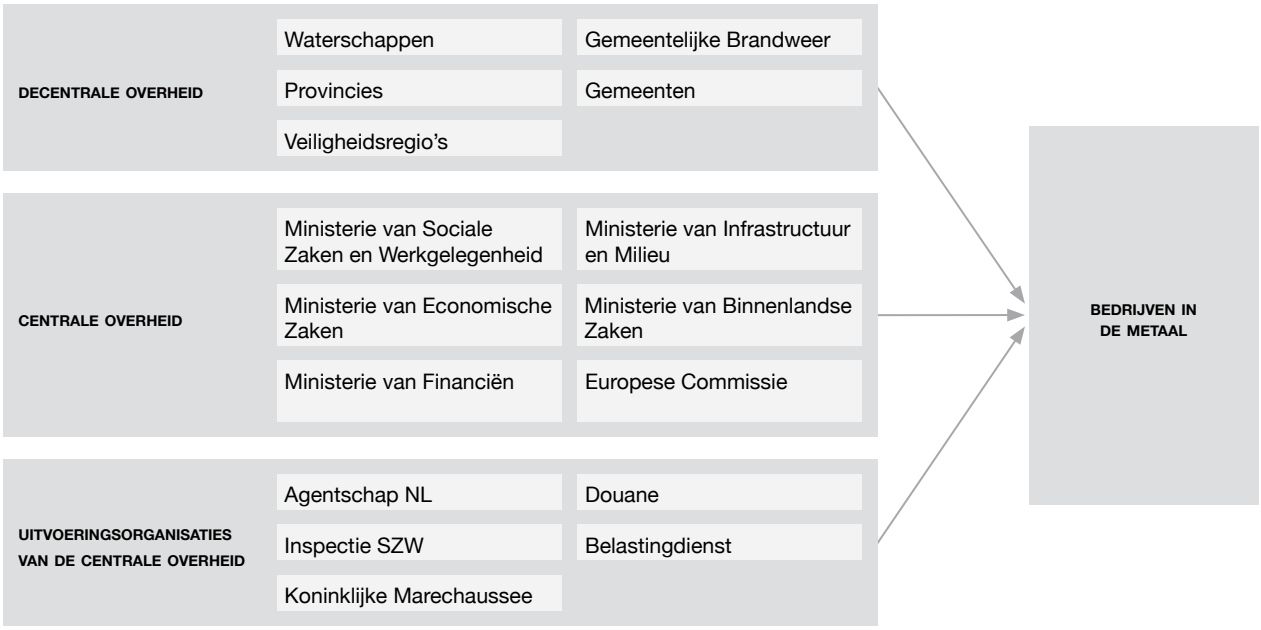
a. Inspecteurs beoordelen niet alle situaties in het licht van de bedrijfsvoering.
   Bij het uitvoeren van de inspecties beoordelen inspecteurs de situatie zonder voldoende rekening te houden met de bedrijfsvoering. Door een respondent is als voorbeeld gegeven dat de aanwezige hoeveelheid dagvoorraad aan gevaarlijke stoffen als te veel werd beoordeeld, terwijl deze toch echt nodig was voor de normale dagelijkse bedrijfsvoering.
b. Onrealistische eisen bij lozingen.
   De maximale concentraties aan gevaarlijke stoffen die mogen worden geloosd, zijn in enkele gevallen onrealistisch. Dergelijke concentraties zijn namelijk onderhevig aan fluctuaties, waardoor een individuele meting geen oordeel kan geven over de totale jaarlijkse emissies.

c. Gemeente verplicht een inrit op een onlogische plaats zonder onderbouwing.
   Bij de aanvraag van een vergunning voor het plaatsen van een inrit geeft de gemeente zonder duidelijke onderbouwing aan dat deze op een andere plek moet worden aangelegd. In tegenstelling tot de originele locatie, is de aangewezen plek niet geschikt voor het zware verkeer dat over de inrit moet rijden. Zowel het bedrijf als de overheid krijgen hierdoor onnodige kosten voor het aanpassen van de verkeerssituatie.
d. Overbodige isolatie-eisen bij nieuwbouw bedrijfspand.
   Ondanks dat de lucht in het nieuwe bedrijfspand per uur wordt ververst, eiste de gemeente extra isolatie. Door de hoge verversingsgraad heeft de aanvullende isolatie een maar zeer beperkte toegevoegde waarde.
e. Brandweer houdt geen rekening met gevaarlijke stoffen in aanvalsplannen.
   In een aanvalsplan van de brandweer wordt er naar gestreefd om een brand zo snel mogelijk te blussen met water. In de praktijk zijn er echter situaties waarbij met het blussen met water juist meer schade en risico's ontstaan. Dit betreft bijvoorbeeld bedrijven die met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen werken, die op deze wijze in de omgeving terechtkomen.

Voorbeeld: Noodzakelijke dagvoorraad gevaarlijke stoffen wordt als te veel beoordeeld
"Na een inspectie van de milieuvergunning door de gemeente moesten we onze dagvoorraad gevaarlijke stoffen op de werkvloer verkleinen. De inspecteur had echter geen idee dat we deze hoeveelheid echt nodig hadden voor de dagelijkse werkzaamheden. Ondanks dat hij tijdens de inspectie heeft kunnen zien hoe groot de voorwerpen zijn die we hier behandelen."

8. Het bevoegd gezag geeft geen eenduidige uitleg van regelgeving en (handhavings)beleid.

Regelgeving wordt door verschillende ministeries opgesteld en vervolgens door andere overheidsorganisaties uitgevoerd en gehandhaafd. Metaalbedrijven hebben hierdoor te maken met verschillende overheden die als bevoegd gezag optreden. Dit zijn zowel vergunningverleners als ook toezichthouders. Deze overheden hebben allen een eigen interpretatie van de regelgeving en verbinden hieraan consequenties in de vorm van vergunningvoorschriften en maatregelen uit inspecties. Doordat ieder bevoegd gezag een andere interpretatie heeft en deze onderling niet afstemmen, krijgen bedrijven te maken met tegenstrijdige of onwerkbare situaties. Ook verschillende afdelingen binnen één organisatie blijken niet met elkaar af te stemmen. Voor bedrijven geeft dit onduidelijkheid, omdat ze van verschillende overheden verschillende maatregelen krijgen opgelegd. Daarbij laat de overheid het aan het bedrijf over een oplossing te zoeken voor het probleem dat zij zelf heeft veroorzaakt.
Voor bedrijven wordt de verwarring extra groot, omdat zij de overheid zien als één organisatie. Deze organisatie heeft echter veel gezichten. In de onderstaande figuur is dit signaal geïllustreerd door aan te geven met welke verschillende overheden een metaalbedrijf te maken kan hebben. Hierin zijn alleen die stakeholders opgenomen waarvan de ondernemers in het onderzoek hebben aangegeven dat deze regeldruk veroorzaken. Bij een belangrijk deel van deze actoren hebben bedrijven met meerdere personen en verplichtingen te maken. Zo hebben bedrijven bij gemeenten en provincies zowel met vergunningverleners als handhavers te maken. Buitenlandse overheden waar ondernemers bij bedrijfsactiviteiten in het buitenland mee te maken hebben, zijn hierin niet opgenomen, daar het onderzoek de regeldruk in de Nederlandse situatie betreft.

Figuur 2 Veroorzakers van regeldruk bij metaalbedrijven.

Bij dit hoofdsignaal zijn de volgende specifieke voorbeelden genoemd in de interviews:

a. Tegenstrijdige maatregelen door verschillende toezichthouders.
   Doordat toezichthouders onderling niet afstemmen welke maatregelen het meest effectief zijn, komt het voor dat de ene toezichthouder een maatregel voorschrijft die de andere toezichthouder weer verbiedt (zie bijvoorbeeld onderstaand tekstkader).
b. Verschillende overheidsinitiatieven werken elkaar tegen.
   Terwijl de ene afdeling van de gemeente plannen maakt om een bedrijventerrein beter te beveiligen tegen inbraak, is een andere afdeling bezig met de aanleg van een fietspad langs het terrein waardoor juist een extra vluchtroute wordt gecreëerd.
c. Overheden komen soms terug op eerder gemaakte afspraken.
   Bij een inspectie is aangegeven dat een pand te dicht was gebouwd op de erfgrens.
   Het pand is echter gebouwd volgens de specificaties die waren opgenomen in de bouwvergunningaanvraag die is goedgekeurd door de gemeente.
d. Aanvragen van een Omgevingsvergunning kost meer tijd dan nodig.
   Door problemen met het OLO, onduidelijke afspraken met en bij de gemeente en het niet effectief gebruiken van vooroverleg, kost het bedrijven meer tijd om een aanvraag voor een Omgevingsvergunning in te dienen dan nodig.

Voorbeeld: Tegenstrijdige maatregelen door verschillende toezichthouders
"Van de inspecteur van de gemeente moesten een we filter plaatsen in een van onze luchtafvoeren boven een open vuur. Later moesten we dat filter van de brandweer weer verwijderen omdat het een brandgevaar zou zijn. We hebben aan beide gevraagd wat we nu moesten doen, maar zij waren niet bereid om tot een gezamenlijke oplossing te komen. Nu plaatsen of verwijderen wij het filter afhankelijk van welke inspecteur er langs komt."

3.3 Aandachtspunten uit de interviews

In de interviews met de ondernemers zijn naast de specifieke signalen ook een aantal algemene aandachtspunten naar voren gekomen. Deze aandachtspunten zijn in de onderstaande alinea's beschreven.

1. *Het belang van regelgeving en de naleving hiervan wordt door bedrijven onderschreven zolang deze duidelijk, uitvoerbaar en proportioneel is.*

   Bedrijven in de metaalsector geven aan dat zij het belang en doel van de regelgeving en het naleven hiervan onderschrijven. Zij hebben dan ook zeker de intentie om de verplichtingen die zij krijgen opgelegd, na te leven. De redenen dat bedrijven regelgeving mogelijk toch niet naleven zijn:
   - De hoeveelheid verplichtingen is buiten proportioneel veel waardoor bedrijven de middelen niet hebben om alle verplichtingen na te leven. (hoofdsignaal 1)
   - Regelgeving is onduidelijk waardoor bedrijven deze anders interpreteren. (hoofdsignaal 2)
   - De (beleids)instrumenten van de overheid werken niet (afdoende). (hoofdsignaal 5)
   - Verplichtingen zijn tegenstrijdig of niet praktisch uitvoerbaar. (hoofdsignaal 7 en 8)
   - Regelgeving en toezicht behandelen de overheid zelf en werknemers anders dan bedrijven. (hoofdsignaal 4)

Alleen in het eerste en laatste geval kiezen sommige bedrijven bewust voor het niet naleven van de verplichtingen. In de andere situaties wordt het de bedrijven onmogelijk gemaakt om regelgeving na te leven. Ook als bedrijven verplichtingen bewust niet naleven, is er meestal geen discussie over de beheersing van de voornaamste risico's voor het milieu en de arbeidsveiligheid. Het zijn echter dan wel de ondernemers die de keuze maken hoe hoog de risico's zijn.

2. *Gebrek aan (specifieke) deskundigheid bij de overheid ligt regelmatig ten grondslag aan de regeldruk.*

   Uit de analyse van de signalen blijkt dat deze deels voortkomen uit het gebrek aan deskundigheid bij de overheid. Dit gebrek komt naar voren op verschillende niveaus binnen de overheid:
   - De nationale overheid kan geen goede inschatting maken van de effecten van regelgeving in de praktijk en neemt eisen op in de wet- en regelgeving die niet aansluiten bij de bedrijfsvoering. Dit leidt tot onnodig complexe of kostbare situaties voor metaalbedrijven. (met name hoofdsignalen 2, 3 en 5)
   - De toezichthouders en vergunningverleners hebben onvoldoende deskundigheid ten aanzien van de werkwijze van bedrijven en stellen daardoor eisen of leggen maatregelen op die niet passen binnen de bedrijfsvoering. Dit leidt tot hoge kosten of onwerkbare situaties bij metaalbedrijven. (hoofdsignaal 7)

- Toezichthouders en vergunningverleners kunnen onvoldoende uitleggen hoe de regelgeving moet worden geïmplementeerd. Dit leidt tot verschillende interpretaties tussen overheden en onduidelijkheid bij bedrijven. De verschillende interpretaties worden ook niet onderling afgestemd. (hoofdsignaal 8)
- De overheid heeft geen kennis over het totale complex aan regelgeving waaraan bedrijven moeten voldoen. De verschillende departementen kennen alleen dat deel van de regelgeving waarvoor zij zelf verantwoordelijk zijn. (hoofdsignaal 1)

Het is niet zo dat bedrijven verwachten dat de verschillende overheden zelf deze deskundigheid moeten gaan opdoen. Zo wordt vooral meer afstemming met het bedrijfsleven verwacht en een pragmatische houding om te komen tot verplichtingen die ook uitvoerbaar zijn zonder onnodige kosten. Belangrijk hierbij is wel dat de problematiek ook wordt afgestemd en eventueel getoetst bij individuele representatieve bedrijven. Voor toezichthouders wordt aangegeven dat wel meer specifieke kennis wordt verwacht. Maar ook hier betreft het vooral meer kennis van de specifieke bedrijfsvoering en –processen in de metaalsector.

3. *Bedrijven accepteren regelmatig onnodige eisen en maatregelen.*

   Het gegeven dat bedrijven bepaalde eisen en maatregelen onnodig vinden betekent niet dat zij hier altijd tegen ageren. Uit het onderzoek komt naar voren dat bedrijven regelmatig door hen onnodig geachte eisen en maatregelen accepteren. De redenen hiervoor zijn:
   - Het bedrijf wil een goede relatie behouden met het bevoegd gezag. Zij zijn angstig dat indien zij problemen veroorzaken, zij te maken kunnen krijgen met extra strenge controles of dat zij de noodzakelijke vergunningen niet vergund zullen krijgen.
   - Gebrek aan geld. Met name de bedrijven in het kleinbedrijf beschikken over beperkte financiële middelen. Bezwaar- en beroepsprocedures kosten veel geld[7] die deze bedrijven dan vaak niet kunnen opbrengen. Daardoor is het goedkoper om de kosten voor de maatregelen te accepteren.
   - Gebrek aan tijd bij vergunningprocedures. Indien bedrijven het niet eens zijn met de beslissingen van de overheid kunnen zij hier bezwaar tegen maken. Deze procedures kunnen echter maanden tot jaren duren. Gedurende deze periode kunnen de bedrijven niet beschikken over de benodigde vergunningen.

   De bovenstaande punten geven aan dat niet alle problemen die bedrijven hebben met regelgeving en de uitvoering daarvan aan de kaak worden gesteld.

4. *Regelgeving doorloopt een cyclus waarin regelgeving tot onnodige lasten leidt.*

   In de gesprekken is door de ondernemers het volgende beeld geschetst van de ontwikkeling van de implementatie van regelgeving:
   - Primitieve fase: Bij het maken van de regelgeving wordt deze eerst met een hoog abstractieniveau vormgegeven. De essentie van de wet is duidelijk en de intentie is om deze eenvoudig te maken.
   - Complexe fase: bij de uitvoering wordt de wet nader uitgewerkt door beleidsmakers. Door (kleine) toevoegingen en uitzonderingen wordt de regelgeving steeds complexer. Om toch te kunnen voldoen worden externe adviseurs ingehuurd om het bedrijf hierbij te helpen. Dit geeft hoge extra kosten, zeker wanneer de externen hier ‘een slaatje uit willen slaan’.

7. In het onderzoek heeft één bedrijf aangegeven de afgelopen 10 jaar in totaal € 120.000 aan beroepsprocedures te hebben uitgegeven. Dit betreft alleen de directe proceskosten. Alle interne tijd die het bedrijf heeft besteed aan de gerelateerde knelpunten lopen op tot € 50.000 per jaar.

- Eenvoudige fase: na verloop van tijd wordt duidelijk hoe de regelgeving is bedoeld en ontstaat er weer eenvoud. Voordat dit niveau wordt bereikt, dit kan vele jaren duren, zijn echter al veel onnodige kosten gemaakt.
  De regeldruk ontstaat met name in fase 2 van het dit proces. Voor sommige regelgeving duurt fase 2 lang en is interventie van de overheid nodig om dit te doorbreken. Bij complexe regelgeving duurt de complexe fase vaak langer omdat veel onduidelijkheden pas bij handhaving boven tafel komen. Daarnaast wordt regelgeving regelmatig aangepast met aanvullende of zwaardere verplichtingen voordat het de eenvoudige fase bereikt. Dit verlengt de complexe fase.

Nadere analyse geeft aan dat deze fasen op meerdere manieren naar voren komen:

- Bij de introductie van nieuwe of gewijzigde regelgeving zullen bedrijven vaak extra regeldruk ondervinden, omdat zij investeringen moeten doen om aan de nieuwe verplichtingen te voldoen. Deze investeringen betreffen bijvoorbeeld de aanschaf van apparatuur, het aanpassen van ICT-systemen, organisatorische veranderingen, opleidingen en het inwinnen van extra advies. Deze investeringen staan hierbij voor de complexe fase. Na deze initiële investeringen blijft alleen de structurele regeldruk over: de eenvoudige fase.
- Los van de initiële investeringen leidt nieuwe of gewijzigde regelgeving ook tot onduidelijkheid. Zowel bedrijven als het bevoegd gezag interpreteren de verplichtingen anders en er is veel discussie en regelmatig ook jurisprudentie nodig om deze situatie te stabiliseren. Ook dit leidt tot een periode van hogere regeldruk die als de complexe fase kan worden gezien. Nadat de onduidelijkheden zijn weggenomen daalt de regeldruk weer en volgt de eenvoudige fase.
- Ook op het niveau van de regelgeving zelf is deze trend zichtbaar. Is het bij de voorgaande bullit de uitvoering van de regelgeving die in eerste instantie tot hogere regeldruk leidt, ook de verplichtingen in de regelgeving zelf kunnen hier debet aan zijn. In deze gevallen zal een aanpassing van de regelgeving nodig zijn om de regeldruk weer te verminderen en tot de eenvoudige fase te komen. Dit kan bijvoorbeeld als bij de evaluatie van de eerder gewijzigde of nieuw ingevoerde regelgeving blijkt, dat hier onnodig hoge regeldruk ontstaat.

Gedachte bij de analyse van het doorlopen van de fasen van de regelgeving

Na enkele incidenten, zoals de brand in Volendam in 2001, is de Gebruiksvergunning verplicht geworden. In eerste instantie werd het opstellen van het beleid en de uitvoering daarvan overgelaten aan gemeenten. Dit resulteerde in vele verschillende regelingen en grote aantallen vergunningen die moesten worden aangevraagd. Voor bedrijven gaf dit veel onduidelijkheid en hoge kosten.

Enkele jaren later werden deze verplichtingen opgenomen in de nationale regelgeving: het Gebruiksbesluit. Hierdoor werd de regelgeving overzichtelijker doordat de eisen nu niet meer per gemeente verschilden. De kosten daalden door het opstellen van algemene eisen waarmee een aantal vergunningen voor de meeste bedrijven verviel en door het vervallen van onnodige vergunningseisen.

Door latere wijzigingen van de regelgeving zoals de Wabo en het Bouwbesluit 2012, is de regelgeving verder aangepast. Door de Wabo is de Gebruiksvergunning onderdeel van de Omgevingsvergunning geworden. Hiermee is de aanvraag procedure in de regelgeving gestroomlijnd met andere vergunningen, maar zijn in de uitvoering wel nieuwe knelpunten ontstaan.

5. *Frustratie en onzekerheid over de handelswijze van de overheid leidt tot onzekerheid bij bedrijven.*

Alle signalen die door bedrijven zijn afgegeven, hebben als resultaat dat bedrijven onzeker worden over hun situatie. Dit komt bijvoorbeeld doordat zij niet weten hoe zij aan de eisen van de overheid moeten voldoen of doordat onduidelijk is hoe overheid zal gaan handelen. Deze onzekerheid leidt onder andere tot extra kosten voor de bedrijven in de metaalsector. Deze kosten betreffen met name:

- Inhuren van externe adviseurs om te bepalen welke maatregelen nodig zijn.
- Meer maatregelen nemen dan nodig is om zeker te weten dat aan de eisen wordt voldaan.
- Veel extra tijd besteden aan overleggen met de overheid om duidelijkheid te krijgen.

Deze onzekerheid brengt niet alleen kosten met zich mee maar zorgt er ook voor dat bedrijven investeringen uitstellen, waardoor potentiële omzet en werkgelegenheid worden gemist. Hiermee heeft deze onzekerheid ook een directe negatieve invloed op het investeringsklimaat in Nederland.

Naast deze directe en indirecte kosten brengt deze onzekerheid ook veel irritatie en emoties met zich mee. Eén van de ondernemers uit het onderzoek geeft bijvoorbeeld aan dat zij al jaren niet op vakantie zijn geweest uit angst dat juist in die periode door de gemeente beslissingen worden genomen die nadelig zijn voor het bedrijf. Een andere ondernemer geeft op basis van het bovenstaande aan dat “de overheid geen professionele en betrouwbare partner is”.

4 Conclusies en aanbevelingen

4.1 Conclusies

1. *Regelgeving veroorzaakt belemmeringen voor de bedrijfsvoering van metaalbedrijven, het gaat hierbij vooral om de onderwerpen milieu, veiligheid en arbeidsomstandigheden*

   Uit de inventarisatie van de regeldruk bij bedrijven in de metaalsector zijn tientallen actuele signalen naar voren gekomen die een belemmering in de bedrijfsvoering of regeldruk veroorzaken. De meeste signalen hebben betrekking op regelgeving en de uitvoering daarvan op het gebied van milieu, veiligheid en arbeidsomstandigheden. De oorzaak hiervoor ligt in het feit dat deze regelgeving relatief veel verplichtingen oplegt die voor de bedrijfsspecifieke situatie moeten worden geïnterpreteerd en daarmee aanleiding geeft voor discussies met vergunningverleners of toezichthouders.
   Dit neemt echter niet weg dat ook andere wetgevingsdomeinen belemmerend zijn of overbodige regeldruk veroorzaken. Er is in dit onderzoek geen kwantitatieve analyse uitgevoerd die inzicht geeft wat de verhoudingen zijn tussen de verschillende wetgevingsdomeinen.

2. *Continue veranderingen in de regelgeving veroorzaken extra regeldruk voor metaalbedrijven*

   Het aanpassen van regelgeving leidt tot een tijdelijke toename van de regeldruk van bedrijven vanwege extra investeringen en/of discussies over de interpretatie. Deze discussies over de interpretatie kunnen ertoe leiden dat (1) een ondernemer te laat is of (2) de ondernemer niet de juiste aanpassing doet. Hij wordt hier dan vaak pas tijdens een controle of een vergunningprocedure mee geconfronteerd. Doordat metaalbedrijven jaarlijks te maken krijgen met meerdere aanpassingen van wet- en regelgeving, geeft dit eerder structurele regeldruk dan een tijdelijke toename.
   Het continue aanpassen van regelgeving (of de perceptie daarvan) is hiermee niet alleen een structurele bedreiging voor de continuïteit van metaalbedrijven maar zet vooral ook een rem op innovatie in deze sector. Deels omdat de middelen voor innovatie worden ingezet om de wijzigingen door te voeren en deels omdat de ondernemers niet zeker zijn welke investeringen rendabel worden door de continue verandering van de regelgeving.

3. *Regeldruk raakt MKB-bedrijven in de metaalsector financieel en is daarmee van directe invloed op de bedrijfscontinuïteit*

   De metaalsector kent veel MKB-bedrijven die beperkt zijn in omvang en de middelen die zij beschikbaar hebben. Het gaat dan overigens niet uitsluitend om financiële middelen, maar ook over de deskundigheid over regelgeving en hoe deze te interpreteren. Dit kost metaalbedrijven dan ook veel tijd of geld om deskundigheid extern in te huren.
   Vooral bij micro-ondernemingen en het kleinbedrijf zijn de marges en omzet beperkt in vergelijking met grote bedrijven. Een boete of investering van € 5.000 is voor een dergelijk bedrijf een groot deel van de winst voor dat jaar terwijl dit voor een groot bedrijf nauwelijks invloed heeft. Uit het onderzoek blijkt dat de kosten voor wet- en regelgeving een significant deel van de bedrijfskosten zijn. Vooral in omstandigheden waar de bedrijfseconomische situatie kritiek is, bijvoorbeeld vanwege terugvallende markt door de economische crisis, kan regeldruk een significant effect hebben.

De relatief grote invloed van de regeldruk op MKB-bedrijven is niet uniek voor de metaalsector. Ook veel andere branches bestaan voornamelijk uit MKB-bedrijven. Ook bij die bedrijven zal de regeldruk een relatief grote invloed kennen door de beperkte middelen.

4. *Versnippering bij de overheid zorgt voor meer ervaren regeldruk bij metaalbedrijven*

   Uit het onderzoek blijkt dat metaalbedrijven met meer dan 17 verschillende overheidsorganisaties te maken kunnen krijgen. Zowel vanuit de centrale als de decentrale overheid hebben beleidsmakers, vergunningverleners en toezichthouders invloed op de verplichtingen waaraan metaalbedrijven moeten voldoen. In de beleving van de metaalbedrijven kijkt de overheid met vele ogen op de handen van de ondernemer, terwijl de ondernemer maar één paar ogen heeft om terug te kijken.
   Uit de gesprekken met de metaalbedrijven blijkt dat zij 'de overheid' als één organisatie zien met vele verschillende gezichten en omgangsvormen. Dit geeft veel onduidelijkheid en onzekerheid bij ondernemers. Bij bedrijven in de metaalsector bestaat de perceptie dat naar mate de uitvoering van regelgeving in toenemende mate bij decentrale overheden wordt neergelegd, de onduidelijkheid en onzekerheid alleen maar verder zal toenemen.

5. *Inconsequent handelen maakt dat bedrijven de overheid niet zien als een professionele partner*

   In de interactie tussen bedrijven en overheid, krijgen bedrijven te maken met verschillende vormen van inconsequent handelen. Ten eerste door de verschillende interpretaties en invulling die overheden geven aan regelgeving uitgewerkt in het voorgaande punt. Daarnaast krijgen bedrijven ook te maken met situaties waarbij in hun perceptie de overheid kiest voor eigen gewin boven de situatie van het bedrijf. Dit speelt bijvoorbeeld in de afweging tussen woningbouw en de ruimte voor bedrijfsactiviteiten. Ook lijkt het voor bedrijven dat de overheid het niet altijd even nauw neemt met richtlijnen en termijnen voor procedures. Bedrijven laten dit soms ook gebeuren, omdat zij bang zijn de relatie met de overheid te verstoren.
   De consequentie hiervan is dat bedrijven investeringen in het bedrijf uitstellen en extra tijd en geld besteden aan het volgen van de handelingen van de overheid en het voeren van procedures tegen beslissingen van de overheid. In plaats van een partner waarmee zij samen zoeken naar de beste mogelijkheden voor beide partijen, is de overheid voor hen een obstakel dat moet worden overwonnen voor zij verder kunnen met ondernemen.

6. *Tekort aan deskundigheid bij de overheid vormt een belangrijke bron van de ervaren regeldruk*

   Uit de analyse van de signalen van de metaalbedrijven komt naar voren dat de oorzaak van een significant deel van de signalen ligt in het tekort aan deskundigheid van de overheid. Dit betreft deskundigheid ten aanzien van enerzijds de bedrijfsvoering bij metaalbedrijven en anderzijds de implementatie van de complexe regelgeving. De aanpak van deze signalen zal zich dan ook moeten richten op het verkleinen van deze kennisachterstand. Dit betekent zeker niet alleen het uitbreiden van de deskundigheid van de medewerkers van de overheid, maar juist ook het goed inzetten van de beschikbare deskundigheid bij bijvoorbeeld individuele metaalbedrijven.

7. *De signalen van metaalbedrijven zijn ook van toepassing op andere sectoren*

   Uit de validatie van de onderzoeksresultaten met vertegenwoordigers van andere branches is bevestigd dat de meeste signalen die metaalbedrijven hebben aangegeven in het onderzoek, niet uniek zijn voor deze sector. De specifieke voorbeelden die de bedrijven hebben aangegeven, zijn gerelateerd aan de metaalsector, maar met de achterliggende hoofdsignalen hebben nagenoeg alle bedrijven te maken. Het oplossen van deze hoofdsignalen zal dan ook voordelen hebben voor het hele Nederlandse bedrijfsleven en niet alleen voor de metaalsector.

8. *Sectoronderzoek vanuit het perspectief van de ondernemer leidt tot nieuwe inzichten*

   In dit onderzoek is vanuit het perspectief van de ondernemer uit een specifieke sector gezocht naar de regeldruk die zij ervaren. Hiermee is een andere invalshoek gekozen dan eerdere onderzoeken die regeldruk identificeerden, gezien vanuit de regelgeving. Uit het onderzoek is gebleken dat hierdoor nieuwe inzichten zijn verkregen.
   De ondernemer ziet zelf namelijk geen individuele wetten en regels, maar ondervindt hier wel de invloed van op de bedrijfsvoering. Deze invalshoek geeft daarom meer inzicht in problemen die het ondernemerschap belemmeren dan de kosten van individuele verplichtingen. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor het inventariseren en bijhouden van de verplichtingen waar het bedrijf aan moet voldoen.

4.2 Aanbevelingen

Op basis van de uitkomsten van dit onderzoek en de ervaringen van SIRA Consulting in eerdere onderzoeken naar knelpunten bij bedrijven zijn enkele aanbevelingen geformuleerd om te komen tot een verder inzicht in de signalen van de metaalbedrijven en de mogelijkheden om de hieruit voortkomende regeldruk te verlichten.

A. Waarborg dat de overheid deskundige ambtenaren beschikbaar heeft voor de metaalbranche

Een belangrijke conclusie uit dit onderzoek in de metaalbranche is dat de overheid onvoldoende inhoudelijke kennis en deskundigheid heeft om regelgeving of de uitvoering daarvan in de praktijk juist te interpreteren. Juist de behoefte om regelgeving op een juiste wijze te interpreteren en de ruimte die de regelgeving daarvoor geeft, zou er voor moeten zorgen dat de overheid bedrijven ondersteunt. De praktijk laat nog steeds zien dat dit niet kan worden waargemaakt.
De overheid is voornemens om maatregelen hiervoor te nemen. De inrichting van de RUD's is mogelijk hiervan een goed voorbeeld. Ten aanzien van de RUD's geldt hierbij wel de voorwaarde dat zij voldoende taken en bevoegdheden krijgen overgedragen van gemeenten en provincies.
Feit blijft echter dat deze maatregelen pas in de toekomst wellicht tot een verbetering zullen leiden. Het wordt dan ook aanbevolen om na te gaan op welke wijze op kortere termijn maatregelen kunnen worden genomen.

B. Betrek bedrijven en bevoegd gezag bij het opstellen en evalueren van regelgeving

Metaalbedrijven geven signalen af dat de regelgeving en de uitvoering niet goed aansluit bij de situatie van de bedrijven in die sector. Om dit zoveel mogelijk te ondervangen wordt aanbevolen om bedrijven te betrekken in de beleidscyclus die wordt doorlopen. In de huidige situatie gebeurt dit gedeeltelijk bij het opstellen van nieuwe regelgeving. Dit gebeurt nog niet overal

waar het betrekken van bedrijven toegevoegde waarde zou hebben. Daarnaast is er nog te weinig aandacht voor deze betrokkenheid bij de ex post evaluatie van regelgeving. Door bedrijven ook hierbij te betrekken:

- Is het duidelijk hoeveel verschil er is tussen de wijze waarop de regelgeving is bedoeld en hoe deze in de praktijk wordt uitgevoerd. Zo kan de regelgeving en de toelichting hierop worden opgesteld op een voor bedrijven begrijpelijke manier. Zorg dat alle informatievoorziening voor bedrijven goed aansluit bij de bedrijfspraktijk.
- Kunnen bedrijven aangeven of de voorgestelde maatregelen tot ongewenste of kostbare effecten leiden of hebben geleid. Zoek vervolgens gezamenlijk naar werkbare oplossingen.
- Krijgen bedrijven meer begrip voor de achtergronden van de regelgeving en hierdoor ook meer inzicht in de beoogde beleidsdoelstellingen en de mogelijke juridische belemmeringen. Een belangrijk aandachtspunt hierbij is wel dat deze afstemming met het bedrijfsleven niet alleen de brancheorganisaties betreft, maar ook individuele bedrijven. Om invulling te geven aan het beginsel 'Think small first' dienen hierbij zeker bedrijven uit het (M)KB te worden betrokken. Alleen de ondernemers zelf staan dicht genoeg bij de uiteindelijke uitvoering om de precieze effecten aan te geven. Een aandachtspunt hierbij is wel dat zowel aan de kant van de overheid als het bedrijfsleven voldoende deskundigheid betrokken is bij het proces. De bedrijven kunnen hierbij worden ondersteund door specialisten uit de brancheorganisaties.

  Betrek ook het bevoegd gezag in het proces, omdat ook in de uitvoering van de regelgeving knelpunten ontstaan. Stem met hen af in hoeverre ook voor hen de regelgeving duidelijk is en of zij deze eenduidig (kunnen) toepassen. Zoek hierbij voor zowel vergunningverlening als toezicht naar een situatie die voor bedrijven zo uniform mogelijk is.

C. Waarborg dat ook bedrijven op een andere wijze dan bezwaar en beroep, interpretatieverschillen met het bevoegd gezag kunnen oplossen

In het onderzoek is naar voren gekomen dat bedrijven regelmatig blijven zitten met de verschillen van inzicht met het bevoegd gezag. Zij zijn bang dat zij problemen krijgen met het bevoegd gezag en hebben ook niet het gevoel dat zij worden gehoord. Het hiervoor bestaande meldpunt[8] is bij bedrijven onbekend of geeft hen niet het gevoel dat dit hen gaat helpen. Omdat zij daarnaast ook niet zeker zijn van een anonieme behandeling van de problematiek, melden zij eventuele interpretatieverschillen niet.
De enige mogelijkheid die bedrijven nu zien om problemen met de overheid aan te kaarten, is om bezwaar- en/of beroepsprocedures te starten tegen de overheid. Gezien de kosten, doorlooptijd en tijdsinvestering van deze trajecten besluiten ondernemers regelmatig om deze stap niet te zetten. Ook wanneer duidelijk is dat het bedrijf in zijn recht staat. Bedrijven hebben behoefte aan een mogelijkheid om bij discussie met de overheid bij een onafhankelijke partij advies in te winnen. Infomil vervult een dergelijke rol voor de overheid maar voor bedrijven is een dergelijke instantie niet beschikbaar. In sommige situaties kan een externe adviseur weliswaar een uitkomst bieden alleen leidt dit tot (onnodige) kosten en is er geen garantie dat de overheid het advies van deze externe adviseur accepteert.
Om deze situatie te verbeteren, wordt aanbevolen na te gaan welke mogelijkheden er zijn om een onafhankelijke partij te laten adviseren bij discussies van bedrijven met de overheid over technische voorzieningen om te voldoen aan wet- en regelgeving. Een voorbeeld hiervan zij de

8. http://www.antwoordvoorbedrijven.nl/meldpunt.

commissies die de gelijkwaardigheid beoordelen van voorzieningen voor het Bouwbesluit en het Activiteitenbesluit.

D. Zorg dat de overheid een professionele partner is voor bedrijven

Uit de signalen van de metaalbedrijven komt naar voren dat de overheid niet als een (professionele) partner wordt gezien. In de beleving van de ondernemer legt de overheid eenzijdig verplichtingen op en is zij onvoldoende in staat om mee te denken met het bedrijfsleven. De regelgeving en de wijze waarop daaraan moet worden voldaan zijn multi-interpretabel. Dit versterkt het gevoel dat maatwerk in theorie mogelijk is. Uit de praktijk echter blijkt dat de overheid, volgens de geïnterviewden door onvoldoende kennis en deskundigheid, er niet in slaagt de situatie van de ondernemer op waarde te schatten. Ook situaties waarbij de overheid niet of heel laat reageert, geven bedrijven het gevoel dat termijnen, die voor bedrijven dwingend worden opgelegd, voor de overheid zelf niet gelden.
In alle lagen van de overheid zal de overheid zich daarom als een samenwerkingspartner voor bedrijven moeten opstellen. Dit betekent vooral dat de overheid in de richting van de bedrijven niet moet uitgaan van de belemmeringen die de regelgeving geeft, maar dat zij samen met het bedrijf moet zoeken naar werkbare oplossingen om juist activiteiten mogelijk te maken. Dit vergt een andere benadering van de overheid richting bedrijven.
Dit betekent ook dat de overheid zich moet houden aan de afspraken en de verplichtingen die voor hen gelden en dat hier bij overschrijding ook consequenties aan zijn verbonden. Een voorbeeld dat in de Nederlandse regelgeving reeds is ingevoerd, is de Lex Silencio positivo waarbij een vergunning voor bouwen passend binnen het bestemmingsplan automatisch wordt verleend wanneer de overheid niet voor de gestelde termijn reageert. Dergelijke constructies zouden ook moeten gelden bij bijvoorbeeld andere vergunningprocedures of informatieverstrekking naar aanleiding van een handhavingsbezoek.

Bijlagen

I. Uitgangspunten en werkwijze – **43**

II. Overzicht van de signalen uit de interviews – **45**

III. Inventarisatie knelpunten metaalsector uit eerder onderzoek – **62**

I. Uitgangspunten en werkwijze

Uitgangspunten

De belangrijkste uitgangspunten die zijn gehanteerd voor het onderzoek zijn:

- De belasting voor de metaalbedrijven is zoveel mogelijk beperkt
  Het verzamelen van informatie bij de metaalbedrijven kost ook tijd voor de ondernemers. Het is belangrijk om te zorgen dat niet meer tijd van deze ondernemers wordt gevraagd dan strikt noodzakelijk. Dit is gerealiseerd door de interviews goed voor te bereiden en zoveel mogelijk informatie vooraf te verzamelen. Ook zijn de toelichtingen en interviewverslagen zo beknopt mogelijk gehouden. De interviews zijn ook zoveel mogelijk in een rustige tijd voor het bedrijf gepland.
- Gegevens van de bedrijven zijn anoniem verwerkt
  Het is belangrijk voor het onderzoek dat bedrijven vrijuit kunnen spreken over de problemen die zij ondervinden. Alle gegevens die zijn verzameld bij deze bedrijven, zijn dan ook anoniem verwerkt in dit rapport.
- Een gestructureerde aanpak zorgt ervoor dat alle relevante informatie kan worden onderbouwd en herleidbaar is tot de bron
  Het is belangrijk dat het onderzoek onafhankelijk en objectief kon worden uitgevoerd. Bij de uitvoering van het project is daarom expliciet rekening gehouden met de noodzaak om de onderliggende gegevens en informatiebronnen herleidbaar te documenteren. Deze herleidbaarheid is ook belangrijk om bij verdere onderzoeken, waar bijvoorbeeld de oplossingsrichtingen verder worden geconcretiseerd, de juiste en volledige informatie beschikbaar te hebben.

Werkwijze

Het onderzoek is uitgevoerd in vier fasen. Deze fasen worden in de onderstaande alinea's beschreven.

Ad fase 1. Opstellen raamwerk onderzoek

In de eerste fase van het onderzoek is in overleg met de opdrachtgever de uitvoering van het project besproken en vastgesteld. Hierbij is onder andere besproken welke typen metaalbedrijven zullen worden betrokken in het onderzoek. Vanwege de diversiteit binnen de metaalsector is ervoor gekozen om bedrijven te kiezen die uit zoveel mogelijk verschillende onderdelen van de metaalsector komen. Hiermee wordt ook een bredere inventarisatie van de regeldruk mogelijk. De werkwijze van het onderzoek is vervolgens besproken met vertegenwoordigers van de Koninklijke Metaalunie en FME-CWM. De zes bedrijven die zijn betrokken in het onderzoek zijn voorgedragen door deze branchevertegenwoordigers.
Naast de afstemming van de projectuitvoering is in deze fase ook een inventarisatie gemaakt van de regeldruk van metaalbedrijven die reeds bekend is op basis van andere onderzoeken. Van elke van de geïnventariseerde knelpunten is vervolgens nagegaan in hoeverre deze nog van toepassing zijn in de huidige situatie. Het overzicht is vervolgens besproken met de opdrachtgever en de branchevertegenwoordigers. In bijlage III is het overzicht opgenomen. Hierbij is ook aangegeven uit welke onderzoeken de knelpunten naar voren zijn gekomen.

Ad fase 2. Voorbereiden interviews

Deze fase is gebruikt om de interviews met de zes metaalbedrijven voor te bereiden. Alle zes respondenten zijn vooraf telefonisch benaderd om het onderzoek aan te kondigen en toe te lichten. Hierbij is ook vooraf geïnventariseerd welke signalen voor elk van de bedrijven het belangrijkst zijn. Omdat het binnen de beperkte tijd per interview niet mogelijk was om alle signalen te bespreken, lag de focus van de interviews op deze vooraf aangegeven signalen.
Op basis van de eerste telefonische gesprekken is een toelichting opgesteld die aan de zes respondenten is toegezonden. Deze toelichting gaf een beknopte beschrijving van de achtergronden en werkwijze van het onderzoek. Daarnaast was een vragenlijst opgenomen die als leidraad gold voor de interviews.

Ad fase 3. Uitvoeren praktijkonderzoek

In fase 3 zijn de interviews met de zes metaalbedrijven uitgevoerd. Bij deze interviews was naast de ondernemer en de onderzoekers ook een vertegenwoordiger van de opdrachtgever aanwezig. Bij een aantal interviews was ook een brancheverteg enwoordiger present. Van elk interview is een interviewverslag opgesteld dat is afgestemd met de aanwezigen.
De resultaten van het onderzoek zijn vervolgens vastgelegd in een concept rapport. Dit concept rapport is eerst afgestemd met de opdrachtgever en daarna met de brancheverteg enwoordigers.

Ad fase 4. Validatie en eindrapportage

In de laatste fase van het onderzoek zijn de resultaten van het onderzoek afgestemd met de verschillende stakeholders. Hiertoe zijn de verschillende individuele signalen voorgelegd aan de regelddrukcoördinatoren van de relevante ministeries. De opmerkingen die hieruit zijn verkregen, zijn verwerkt in de rapportage. Daarnaast zijn de resultaten van het onderzoek gepresenteerd aan verschillende brancheverteg enwoordigers. In overleg met de opdrachtgever is het rapport hierna definitief gemaakt.

II. Overzicht van de signalen uit de interviews

In deze bijlage worden de knelpunten weergegeven die zijn aangedragen door de ondernemers uit de metaalsector. De knelpunten zijn weergegeven per hoofdknelpunt zoals deze zijn beschreven in paragraaf 3.2 van deze rapportage. Indien in de interviews door de respondenten oplossingsrichtingen zijn aangedragen, dan zijn deze bij de signalen beschreven. Waar er in de validatie bij de ministeries aanvullende gegevens beschikbaar zijn gekomen, zijn deze bij de relevante signalen beschreven.

Tabel II-1. Overzicht signalen uit de interviews.

Nr.	Hoofdsignaal	Signalen van bedrijven
1	Bedrijven kunnen de hoeveelheid en continue veranderingen van regelgeving niet bijhouden.	**a) Metaalbedrijven moeten aan veel verplichtingen voldoen** Een metaalbedrijf geeft aan een externe adviseur te hebben ingehuurd om alle verplichtingen te inventariseren waaraan zij moeten voldoen. Op basis hiervan blijkt dat zij te maken hebben met honderden verplichtingen, met name op het gebied van arbeidsomstandigheden (ministerie van SZW), milieu en (externe) veiligheid (ministerie van I&M). Dit knelpunt betreft met name regelgeving die wordt opgesteld door de relevante departementen van de Rijksoverheid. Een van de respondenten heeft aangegeven dat zij eenmalig € 10.000 hebben uitgeven om de verplichtingen te inventariseren. Het bijhouden van de wijzigingen kost jaarlijks nog enkele duizenden euro's per inrichting. Volgens de bedrijven zou de overheid zou meer proactief richting bedrijven moeten communiceren welke veranderingen relevant zijn. Daarnaast geven sommige bedrijven aan dat het concreter maken van de verplichtingen in de regelgeving de tijd beperkt die nodig is om hiervan kennis te nemen. Om het voor bedrijven gemakkelijker en inzichtelijker te maken welke verplichtingen voor hen gelden, heeft het ministerie van IenM de Activiteitenbesluit Internet Module (AIM) ontwikkelt. De AIM geeft inzicht in de verplichtingen van de meldingsplichtige bedrijven, dus inclusief de vereisten, ten aanzien van milieu. Het Omgevingsloket geeft weer of er een vergunningplicht is. Het ministerie van SZW geeft aan dat deze wettelijke verplichtingen noodzakelijk zijn om te zorgen voor een minimumniveau van arbeidsomstandigheden in een bedrijf. In goede afstemming met werkgevers en werknemers zijn de afgelopen jaren veel inspanningen gepleegd op dit terrein. Hierdoor is de regeldruk door wettelijke verplichtingen aanzienlijk verminderd en zijn de mogelijkheden voor maatwerk, flexibiliteit en eigen invulling substantieel vergroot. Zo zijn op verzoek van de sociale partners (SER) met de gewijzigde wetswijziging van 2007 nog louter doelvoorschriften in de Arbowetgeving opgenomen. Hoe werkgevers en werknemers aan deze doelvoorschriften (gaan) voldoen, is aan de sector zelf. Een arbocatalogus is daarbij een goed en veelgebruikt hulpmiddel. Ook de metaalsector kent een arbocatalogus. De ervaring van het ministerie is dat de ervaren regeldruk regelmatig te maken heeft met de verkeerde interpretatie van de wettelijke voorschriften en/of door het stellen van aanvullende regels door branche of bedrijf, bovenop de wettelijke verplichtingen uit de Arbowet.

b) Regelgeving wordt vaak gewijzigd en het bijhouden kost veel tijd

Meerdere keren per jaar krijgen bedrijven te maken met aanpassingen in de regelgeving waaraan zij moeten voldoen. Niet alleen kosten deze frequente wijzigingen veel tijd om bij te houden en eventueel om te implementeren, het veroorzaakt ook onzekerheid. Door de vele wijzigingen weten bedrijven niet waar ze aan toe zijn. Vooral de belastingregelgeving verandert elk jaar.

Dit knelpunt betreft met name regelgeving die wordt opgesteld door de relevante departementen van de Rijksoverheid. Een van de respondenten, een kleinbedrijf (<50 medewerkers), heeft aangegeven dat zij jaarlijks € 4.500 uitgeven aan dit knelpunt. De overheid zou meer proactief richting bedrijven moeten communiceren welke veranderingen relevant zijn. Daarnaast geven sommige bedrijven aan dat het concreter maken van de verplichtingen in de regelgeving de tijd beperkt die nodig is om hiervan kennis te nemen.

In de validatie met de ministeries is aangegeven dat sinds 1 januari 2009 de systematiek geldt van de Vaste VeranderMomenten (VVM) voor wetten en AMvB's die verplichtingen opleggen aan bedrijven en instellingen. Inmiddels is deze systematiek verbreed naar alle wet- en regelgeving. VVM beperkt het aantal momenten per jaar waarop nieuwe wetten en regels in werking treden. Daarnaast is afgesproken om van te voren de concrete veranderingen voor bedrijven aan te kondigen op de website AntwoordVoorBedrijven.nl. Dit geeft bedrijven de mogelijkheid om zich goed voor te bereiden. Daarnaast wordt bij het ontwikkelen van nieuwe regelgeving het Integraal Afwegingskader (IAK) toegepast. In het IAK zijn onder andere toetsen opgenomen om bij nieuwe en voorgenomen regelgeving de verwachte regeldruk in kaart te brengen en deze zoveel mogelijk te voorkomen.

Het ministerie van IenM geeft verder aan dat zij als onderdeel van een nieuwe werkwijze wijzigingen in de technische regelgeving op een geclusterde manier doorvoeren. Dit heeft tot doel dat de praktijk minder vaak wordt geconfronteerd met wijzigingen van kaders, terwijl de modernisering van de regelgeving toch gestaag voortgang boekt. Er wordt hard gewerkt om deze geclusterde wijze te verbreden naar alle domeinen van IenM.

Het is van belang dat de doelgroepen van regelgeving, burgers, bedrijven en professionals weten wanneer nieuwe regelgeving voor hen gaat gelden. Alleen dan kunnen zij zich goed voorbereiden op nieuwe regelgeving en ervaren zij minder regeldruk. Dat vraagt om transparantie en zorgvuldigheid vanaf het begin. Het ministerie van IenM geeft in dit kader aan dat zij ruimte maakt om met betrokken partijen te bespreken wat de nieuwe regelgeving behelst, hoe zoveel mogelijk rekening kan worden gehouden met hun belangen, welke tijd nodig is om een voorstel in werking te kunnen laten treden om te voorkomen dat later uitvoeringsproblemen ontstaan en wat een gepast inwerkingtredingsmoment kan zijn. Ook streeft het ministerie van IenM ernaar de systematiek van de vaste verander momenten toe te passen. Zo kunnen doelgroepen zich tijdig en goed voorbereiden op nieuwe regels.

c) Externe adviseurs zijn nodig om vergunningaanvragen te begeleiden

Bij het aanvragen van vergunningen, zeker bij grotere vergunningen uit de Wabo, moet het bedrijf een grote hoeveelheid aan verplichtingen doornemen en aangeven hoe zij hieraan (gaan) voldoen. Vanwege de hoeveelheid en complexiteit van de regelgeving worden externe adviseurs ingehuurd om de aanvraag te begeleiden en aan te tonen dat aan alle verplichtingen wordt voldaan. Het inhuren van deskundigen is echter geen garantie dat het advies door het bevoegd gezag wordt geaccepteerd, waardoor het bedrijf toch met een probleem kan blijven zitten.

Het knelpunt ligt voornamelijk bij de wet- en regelgeving van het ministerie van I&M zoals de Omgevingsvergunning voor de onderwerpen milieu en ruimtelijke ordening en de Watervergunning. De kosten hiervan verschillen per situatie. In de interviews is hiervoor een bedrag genoemd van € 20.000 per aanvraag.

.

		(vervolg) Sommige respondenten geven aan dat het concreter maken van de verplichtingen in de regelgeving, met name hoe dit doorwerkt bij het aanvragen van vergunningen, dit probleem zou kunnen oplossen. Een pragmatische instelling waarin samen met het bedrijf wordt gezocht naar werkbare oplossingen hoe de gewenste activiteiten kunnen worden uitgevoerd is daarnaast essentieel. Waar het de omgevingsvergunning voor milieu betreft, is voor de metaalsector reeds een groot deel van de bedrijven door het Activiteitenbesluit niet meer vergunningplichtig. Samen met de Koninklijke Metaalunie en FME-CWM is het ministerie van IenM aan het onderzoeken of nog een deel van de gieterijen en enkele andere metaalactiviteiten onder het Activiteitenbesluit kunnen worden gebracht. Voor bouwvergunningen geeft het ministerie van BZK aan dat de afgelopen jaren diverse aanpassingen zijn gedaan in de bouwregelgeving naar aanleiding van de constante aandacht van het ministerie voor signalen en klachten over de complexiteit van de verplichtingen. De meest recente is van 1 maart jongstleden waarin het verplichte welstandstoezicht is afgeschaft. Op de rol staat verder een wijziging die moet leiden tot de invoering van de private bouwbesluittoets (voorstel commissie Dekker), in plaats van de gemeentelijke toets. Die zal kunnen leiden tot meer maatwerk, zoals door de metaalbedrijven verlangd
2	Regelgeving is te complex voor het gemiddelde bedrijf om deze te interpreteren en te implementeren.	**a) Subsidieaanvragen zijn complex en kostbaar** De aanvraagprocedure voor subsidies is onnodig complex waardoor een significant deel van de subsidie moet worden besteed aan externe adviseurs en het vooraf, tijdens en achteraf aanleveren van gegevens. Hierdoor wordt een belangrijk deel van de subsidie niet effectief ingezet. Dit knelpunt betreft met name regelgeving die wordt opgesteld door de relevante departementen van de Rijksoverheid. De procedures rond de subsidies zijn vaak belegd bij Agentschap NL. De kosten verschillen per type subsidie, maar bedrijven die de aanvragen begeleiden vragen hiervoor circa 15% van het subsidiebedrag. Bij het opstellen van de subsidieregelingen moeten de eisen aan de bedrijven concreet worden beschreven en vooraf worden getoetst of deze inderdaad helder zijn. De praktische toepassing moet voorop staan. Het is hierbij ook belangrijk dat de gevraagde informatie aansluit bij de wijze waarop deze bij de bedrijven beschikbaar is. Het ministerie van EZ geeft bij dit signaal aan dat sinds een aantal jaren het Rijksbreed Uniform Subsidiekader van kracht is (sinds 1 januari 2010), waaraan alle subsidieprocedures moeten voldoen. Alle subsidieprocedures zijn daarmee standaard zo lastenarm mogelijk ingericht. Voor elke subsidie-openstelling wordt ook nog een exacte berekening van de administratieve lasten gemaakt en deze vallen vrijwel altijd lager uit dan 5% van het subsidiebedrag, in ieder geval bij de subsidieregelingen die Agentschap NL uitvoert. Richting de bedrijven wordt exact gecommuniceerd wat (nog wel) van hen wordt verwacht.

b) BRZO-VR is te complex in verhouding met het risico

Een deel van de bedrijven in de metaalsector moet voldoen aan de BRZO-regelgeving. Het veiligheidsrapport dat hiertoe moet worden opgesteld is complex en kost hen veel tijd en geld. De gevaarsituatie van deze bedrijven is echter relatief laag waardoor de complexiteit en kosten onnodig hoog zijn voor deze bedrijven.
De BRZO is regelgeving van het ministerie van I&M en is gebaseerd op de Europese SEVESO II-richtlijn. De regelgeving wordt uitgevoerd door provincies, gemeenten, de inspectie SZW en de veiligheidsregio's.
Bij het opstellen van de regelgeving moeten de eisen aan de bedrijven concreet worden beschreven en vooraf worden getoetst bij individuele bedrijven of deze inderdaad helder zijn. Het is belangrijk dat hierbij mee wordt gewogen of de gestelde eisen wel in verhouding staan met het risico dat bij deze bedrijven moet worden beheerst. Bij complexe regelgeving moet de overheid ook beschikbaar zijn om deze uit te leggen.
Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat de Seveso richtlijn een doelrichtlijn is waarin geen gedetailleerde voorschriften voor bedrijven gelden. Bedrijven moeten zelf hun specifieke bedrijfsrisico's met mogelijke effecten naar de omgeving onderzoeken. Als die risico's beperkt zijn hoeft een veiligheidsrapport ook niet al te ingewikkeld te zijn. Als een bedrijf zich afvraagt hoe dat precies moet kan een adviseur worden ingeschakeld met kennis van het BRZO. Dat is geen taak voor de overheid.

c) Het is niet altijd duidelijk of bedrijven onder de BRZO vallen

De BRZO-regelgeving is zodanig complex dat het voor zowel bedrijven als de overheid niet altijd duidelijk is of een bedrijf wel of niet onder deze regelgeving valt.
Dit leidt tot lange overleggen tussen bedrijven en overheid voordat überhaupt bekend is aan welke regelgeving moet worden voldaan.
De BRZO is regelgeving van het ministerie van I&M en is gebaseerd op de Europese SEVESO II-richtlijn. De regelgeving wordt uitgevoerd door provincies, gemeenten, de inspectie SZW en de veiligheidsregio's.
Door regelgeving concreter te maken zal het ook voor het bevoegd gezag eenvoudiger zijn om deze uit te leggen en toe te passen. De Rijksoverheid moet zorgen dat de uitvoeringsorganen hiervoor voldoende kennis en instrumenten hebben.
Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat of een bedrijf al dan niet onder Seveso/BRZO valt, af hangt van de hoeveelheid gevaarlijke stoffen binnen het bedrijf. Boven bepaalde drempels vallen bedrijven er onder en moeten ze zichzelf aanmelden bij het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag kan dat ook zelf constateren als een bedrijf zich niet heeft gemeld maar er wel onder valt. Soms is dat lastig omdat je kennis moet hebben van de classificatie van stoffen en sommige stoffen moeten bij elkaar worden opgeteld. Bij twijfel is altijd hulp beschikbaar van overheidswege. Maar lange discussies hangen waarschijnlijk samen met meningsverschillen tussen partijen. Gevaarlijke stoffen is niet altijd eenvoudig te maken en ook de risico's daarvan vereist kennis.
Het is bekend dat Seveso/BRZO door sommige partijen als complex wordt ervaren. De richtlijn is echter bindend en Nederland heeft geen ruimte om minder eisen te stellen. Internationaal wordt dit niet als een probleem gezien.

d) Complexiteit van REACH veroorzaakt hoge kosten

Meerdere ondernemers hebben in het onderzoek aangegeven dat het op basis van de REACH-regelgeving onduidelijk is op welke wijze deze moet worden uitgevoerd. Ook de overheid zelf kan niet altijd de gewenste informatie leveren, waardoor bedrijven dure externe adviseurs inhuren. Deze consultants blijken ook beperkte toegevoegde waarde te hebben. Daarnaast ontstaan ook extra kosten door de noodzakelijke onderzoeken. Omdat niet precies duidelijk is welke gegevens voor de onderzoeken nodig zijn, wordt zoveel mogelijk verzameld om te voorkomen dat niet aan de regelgeving wordt voldaan.

Bij het opstellen van de regelgeving moeten de eisen aan de bedrijven concreet worden beschreven en vooraf worden getoetst bij individuele bedrijven of deze inderdaad helder zijn. Het is belangrijk dat hierbij mee wordt gewogen of de gestelde eisen wel in verhouding staan met het risico dat bij deze bedrijven moeten worden beheerst. Bij complexe regelgeving moet de overheid ook beschikbaar zijn om deze uit te leggen.

REACH is een direct werkende Europese verordening. Het verantwoordelijke ministerie is het ministerie van I&M. Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat het signaal niet herkenbaar is. In de regelgeving is exact omschreven waaraan bedrijven dienen te voldoen. Daarnaast is er veel guidance materiaal beschikbaar in alle talen van de EU ter toelichting. Er is een (verplichte) nationale helpdesk om vragen van bedrijven te beantwoorden. Brancheorganisaties zijn zeer actief in het voorlichten van hun leden en het aandragen van problemen als er problemen zijn en er zijn regelmatig voorlichtingsacties via de Kamers van Koophandel.

e) Gegevens aanleveren voor MJA3 onnodig complex

Op basis van het MJA-3 convenant moeten bedrijven jaarlijks gegevens aanleveren ten aanzien van het energieverbruik. Omdat in deze rapportage naar eenheden wordt gevraagd die niet door bedrijven worden gebruikt, moeten de gegevens eerst worden om gerekend. Dit maakt deze rapportage onnodig complex.

De specifieke verplichtingen ten aanzien van het MJA3 zouden moeten worden getoetst met de bedrijfsvoering van individuele bedrijven. De praktische invulling moet hierbij voorop staan.

Het betreft een convenant met afspraken tussen de overheid en het bedrijfsleven. MJA-3 valt onder de verantwoordelijkheid van het ministerie van EZ. Agentschap NL is de betrokken uitvoeringssituatie. Deze laatste geeft aan dat dergelijke signalen bekend zijn op basis van het twee jaarlijkse klanttevredenheidsonderzoek. Op dit moment wordt een evaluatie van de MJA-3 uitgevoerd waarmee nader inzicht wordt verkregen over de omvang dit signaal. De huidige werkwijze is overigens in overleg met de industrie, waaronder de metaalbranche, tot stand gekomen. Hoewel Agentschap NL zelf voortdurend gespitst is op het terugdringen van de administratieve lasten aan zowel de zijde van de bedrijven als van Agentschap NL, moet de monitoring vooralsnog blijven plaatsvinden op een op multisectoraal niveau afgestemde werkwijze. Daarnaast heeft Agentschap NL een pilot gestart om de monitoringsgegevens op een zodanige wijze terug te rapporteren aan de bedrijfsdirecties, dat hiervan een grotere stimulans uitgaat ten aanzien van energiebesparend gedrag in de betrokken bedrijven. Hoewel deze pilot in de betrokken metaalbedrijven positief ontvangen is, leidt deze niet tot een lagere reële administratieve monitoringlast, maar waarschijnlijk wel tot een andere beleving van de daarvoor te plegen inspanningen. Daarnaast wordt onder de noemer van “Het Nieuwe Monitoren” voortdurend gezocht naar een optimale balans tussen baten/lasten van monitoringinspanningen.

3	Regelgeving jaagt bedrijven onnodig op kosten.	**a) Regelgeving verplicht bedrijven om externen in te huren** Voor bijvoorbeeld de KWALIBO-regelgeving en de regelgeving rond gevaarlijke stoffen zijn bedrijven verplicht om externen in te huren om te voldoen aan de regelgeving. Dit kost bedrijven veel meer geld dan wanneer zij een medewerker van het bedrijf de taken laten uitvoeren. Voor bedrijven die zelf de kennis en kunde in huis hebben zou het mogelijk moeten zijn om zelf deze activiteiten uit te voeren. Het is onder andere de regelgeving van het ministerie van I&M die deze verplichtingen oplegt. Het ministerie van IenM geeft aan dat het geen verplichting is om externen in te huren maar om de wettelijke vereiste werkzaamheden door deskundige, capabele en betrouwbare professionals te laten uitvoeren zodat de overheid juiste besluiten kan nemen over handelingen of vergunningen van particulieren of bedrijven. Het is ook in het belang van die bedrijven want de kosten van onjuiste besluiten kunnen kosten betekenen die een veelvoud van de kosten van de inhuur zijn. In verre weg de meeste gevallen kunnen bedrijven zelf ook die werkzaamheden verrichten mits zij een erkenning aanvragen en de vereiste certificatie/accreditatie behalen.
		b) Investering voor de registratie Bekende Afzender is onnodig hoog Registratie bekende afzender: om voor eigen rekening vracht en post voor luchtvervoer te kunnen aanbieden moeten bedrijven worden geregistreerd. Dit vergt grote investeringen die voor bedrijven niet altijd haalbaar zijn om te doen. Daarnaast wordt hiermee slechts een deel van de transportketen beschermd en kan een kwaadwillende op andere punten in de keten als nog makkelijk toeslaan. De verplichting komt voort uit twee direct werkende Europese Verordeningen (300/2008 en 185/2010) die toezien op de veiligheid in de luchtvaart. In Nederland is dit vastgelegd in de Luchtvaartwet (ministerie van I&M) en ligt de uitvoering bij de Koninklijke Marechaussee. Het is vooralsnog onduidelijk of de Nederlandse regelgeving verder gaat dan de Europese verordening.
		c) Externe energiebesparingsonderzoeken kosten onnodig veel geld Bedrijven zijn verplicht om te zorgen dat zij niet onnodig energie verbruiken. De externe onderzoeken die hiertoe door het bevoegd gezag worden vereist, kunnen hoge kosten geven. Daarnaast zijn de in het externe onderzoek voorgestelde maatregelen in de praktijk minder effectief waardoor aanvullende kosten ontstaan. Bedrijven zijn namelijk verplicht om alle maatregelen te nemen met een terugverdientijd van 5 jaar of minder of die een positieve netto contante waarde hebben bij een interne rentevoet van 15%. Als in de praktijk blijkt dat de kosten van de maatregelen uit het gedane onderzoek hoger uitvallen, kan het zijn dat de terugverdientijd langer is of geen positieve netto contante waarde meer heeft en de maatregelen eigenlijk niet verplicht waren. Het bedrijfsleven geeft aan dat een oplossing hiervoor is het laten vervallen van de mogelijkheid om dergelijke onderzoeksverplichtingen op te leggen en het bedrijf verantwoordelijk te maken hiertoe activiteiten te ondernemen. Het bedrijf zou dit dan nog moeten aantonen, maar heeft geen externe onderzoeken nodig. Dit kan worden ondersteund door stimuleringsmaatregelen (VAMIL, energie investeringsaftrek). Het knelpunt komt voort uit artikel 2.15 van het Activiteitenbesluit van het ministerie van I&M. Het bevoegd gezag kan op basis van dit artikel een energiebesparingsonderzoek eisen. Externe onderzoeken zijn in principe alleen nodig wanneer aannemelijk is dat niet wordt voldaan aan de wettelijke bepaling. Wanneer bedrijven investeren in rendabele maatregelen, al dan niet mede naar aanleiding van de voorbeeldlijsten die hiertoe zijn opgesteld, dan zal er geen sprake zijn van de noodzaak tot onderzoeken. Het ministerie geeft hierbij aan dat een onafhankelijke partij nodig is bij een verschil van inzicht tussen bevoegd gezag en bedrijfsleven. Momenteel onderzoekt het ministerie van IenM verbetermogelijkheden voor de naleving van energiebesparingsmaatregelen in het Activiteitenbesluit. Ook worden de huidige voorbeeldlijsten geactualiseerd. Dit signaal wordt hierin meegenomen.

d) De eHerkenning die nodig is voor het OLO geeft weer extra kosten

Om via het OLO een aanvraag in te dienen heeft het bedrijf een eHerkenning nodig. Deze kosten komen boven op de verdere legeskosten. Hoewel de kosten voor de eHerkenning relatief beperkt zijn, is het voor bedrijven vaak een onaangename verrassing dat zij dit eerst moeten regelen voor zij de aanvraag kunnen indienen. Veel kleine bedrijven hebben deze eHerkenning verder niet nodig waardoor het een eenmalige kostenpost is die hen ook nog een vertraging oplevert voor het indienen van de aanvraag.

De kosten verschillen per aanbieder van eHerkenning en kunnen zowel eenmalig als structureel zijn. Uitgaande van beschermingsniveau 1, bedragen de kosten niet meer dan € 25,00. De aanvraag kan ook enkele dagen duren voordat deze leidt tot een eHerkenning wat de procedure extra omslachtig maakt.

Het ministerie van I&M geeft hierbij aan: Het klopt dat het inloggen met DigiD voor bedrijven eerst gratis was. DigiD voor bedrijven bestaat inmiddels niet meer. Dat is de reden waarom het ministerie van I&M moest overstappen op eHerkenning. Voordeel hiervan is een betere beveiliging. De Belastingdienst zal in de nabije toekomst over gaan op eHerkenning.

e) Certificering van kranen is duur door de inhuur van de materialen

Kranen moeten periodiek worden gecertificeerd om te bepalen of zij nog voldoen aan de eisen die aan deze kranen worden gesteld om ongelukken te voorkomen. Bij de keuring voor de certificatie wordt gecontroleerd of de kraan gebreken vertoont en door middel van testgewichten bepaald of de beveiliging van de kraan werkt. Dit kan tot hoge kosten leiden omdat de huur van de benodigde gewichten duizenden euro's bedraagt. Deze certificeringen komen voort uit Europese richtlijnen die zijn geïmplementeerd en uitgewerkt in de Arbeidsomstandighedenwet van het ministerie van SZW. De daadwerkelijk uitvoering van deze certificering is aan de markt overgelaten. De stichting Toezicht Certificatie Verticaal Transport zorgt voor de inhoudelijke realisering en goedkeuring van de certificatieschema's. De invulling van deze certificatieschema's gaat in de praktijk echter verder dan de eisen uit de regelgeving. Het ministerie van SZW geeft aan dat bedrijven zich mogelijk onvoldoende realiseren wat de regelgeving nu echt vereist. Daar zou de brancheorganisatie een voorlichtende rol kunnen vervullen.

f) De registratie voor de accijnzen op ethanol zijn overbodig voor metaalbedrijven

Bedrijven die ethanol gebruiken, moeten een uitgebreide registratie hiervan bijhouden en accijnzen betalen. Dit vanwege de mogelijkheid om ethanol te gebruiken in alcoholhoudende dranken. Voor bedrijven die ethanol voor andere doeleinden gebruiken geeft dit onnodige en hoge kosten die geen bijdrage hebben aan het risico dat door de regelgeving wordt beheerst.

De Wet op de accijnzen waaruit deze verplichting voort komt, is regelgeving van het ministerie van Financiën. Deze wet is, onder andere, een implementatie van de horizontale accijnsrichtlijn (Richtlijn 2008/118/EG) en de Richtlijn betreffende de harmonisatie van de structuur van de accijnzen op alcohol en op alcoholhoudende dranken (Richtlijn 92/83/EEG). De Douane voert de regelgeving uit.

Metaalbedrijven hebben twee manieren om de ethanol betrekken:

1. Gedenatureerde ethanol, met rechtstreekse vrijstelling op grond van artikel 64 van de Wet op de accijns. Voor het metaalbedrijf zijn er dan geen administratieve verplichtingen.
2. Ethanol die nog niet gedenatureerd is. In dat geval moet het bedrijf een vergunning hebben op grond van artikel 65 Wet op de accijns. Hier zitten administratieve verplichtingen aan omdat deze ethanol nog geschikt is om voor de drankenindustrie te worden gebruikt. Eventueel kunnen metaalbedrijven in overleg met de inspecteur en het Laboratorium bekijken of in hun geval een goede, eenvoudige oplossing kan worden gevonden.

4	De overheid meet met twee maten.	**a) Inspectieverslagen bevatten andere punten dan bij de inspectie besproken** Bij het uitvoeren van inspecties bespreken de inspecteur en de ondernemer de verschillende aandachtspunten ten aanzien van de naleving van de regelgeving. De ondernemers worden echter achteraf soms geconfronteerd met verbeterpunten die niet aan de orde zijn geweest tijdens de inspecties. Dit geeft niet alleen irritatie, maar bedrijven hebben deze punten niet kunnen bespreken tijdens de inspectie. Hierdoor is er geen toelichting mogelijk op de situatie en kunnen geen aanvullende vragen worden gesteld. Daarnaast komen inspecteurs ook zonder bericht terug op eerder besproken punten. Geeft een inspecteur bij de inspectie aan geen reden te zien om een boete op te leggen, krijgt de ondernemer later toch alsnog een boete. Dit knelpunt kan bij alle inspecties van de overheid voorkomen. In de interviews is aangegeven dat dit voornamelijk een knelpunt is bij de milieu-inspecties van de gemeente en in mindere mate bij het toezicht op arbeidsongevallen door de Inspectie SZW. Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat de kwaliteit van het toezicht al langer wordt onderzocht en er wordt gewerkt aan verbetering. Dit is een continu proces. Ook de vorming van de RUD's draagt bij aan deze verbetering. Het ministerie van SZW geeft aan dat het streven is dat de inspecteur alle geconstateerde overtredingen en de te nemen maatregelen bespreekt tijdens de inspectie. Deervaring is wel dat de handhavingscorrespondentie waarin de afspraken schriftelijk worden bevestigd, strenger of uitgebreider lijkt of is doordat alle verbeterpunten bij elkaar staan, tevens door de juridische formulering die in dergelijke correspondentie wordt gebruikt. De Inspectie SZW is regelmatig met sociale partners in gesprek om eventuele knelpunten op te lossen. Ook als het om specifieke signalen van bedrijven gaat.
		b) Bedrijfsuitbreiding wordt belemmerd door gemeenten die regels en richtlijnen naar eigen belang interpreteren Bedrijven zijn voor mogelijke uitbereidingen van de inrichting en de activiteiten afhankelijk van de ruimte die hiertoe wordt geboden in de geldende bestemmingsplannen en de milieuruimte via de richtlijn 'Bedrijven en Milieuzonering'. In de toepassing hiervan gebruiken gemeenten de interpretatie die voor hen het meest voordelig is zonder rekening te houden met de effecten op de bedrijven. Dit wordt versterkt doordat gemeenten ook zelf vaak belanghebbende zijn door hun grondposities. Voor gemeenten leveren woningen namelijk meer op dan bedrijven. Mogelijke oplossingen hiervoor zijn: - Zorg dat overheden zich ook aan de voorschriften moeten houden. - Coördineer regionaal hoe met de ruimte wordt omgegaan en waar bedrijven zich kunnen vestigen zonder deze belemmeringen. - Baken bestemmingsplannen minder strikt af ten aanzien van de mogelijke bedrijfsactiviteiten in een gebied. - De inrichting van de RUD's kan een bijdrage leveren. In de rapportage 'Ruimtegebrek bedreigt werkgelegenheid van de Kamer van Koophandel Rotterdam (juli 2010) wordt deze problematiek nader beschreven.

		(vervolg) Het ministerie van I&M geeft op dit punt aan dat bekend is dat niet elk bedrijf de ruimte krijgt, die het zelf graag wil hebben. Deze vrijheid heeft het bestuur nodig om een goede ruimtelijke afweging te maken, rekening houdend met de beschikbare 'milieugebruiksruimte' in een bepaald gebied. De bestaande eigenaren hebben daarbij een streepje voor. Of een overheid meer ruimte beschikbaar wil stellen, onder meer door een globaler bestemmingsplan, is vooral een politieke afweging en bestuurscultuur (lef). Een goede ondersteuning door een RUD kan de bestuurder het comfort geven dat iets binnen de kaders kan of mogelijk kan worden gemaakt. Regionale afstemming komt steeds vaker voor. Echter, een politieke afweging binnen de wettelijke kaders blijft belangrijk. Overheden moeten zich aan de wet houden, maar kunnen soms zelf 'de wet' aanpassen; ook dat is politiek. Kortom, overheden moet zich aan de wet houden, maar kunnen soms 'de wet' aanpassen. Overheden kunnen al globaler bestemmen en stemmen steeds vaker regionaal af, maar de bestuurscultuur en de politieke afweging bepaald uiteindelijk wat er gebeurd. Het traject 'Nu al Eenvoudig Beter' richt zich op het verzamelen en verspreiden van goede voorbeelden en stimuleren van een positieve bestuurscultuur.
		c) Overheden kunnen zonder gevolgen termijnen overschrijden terwijl er voor bedrijven wel gevolgen zijn Indien bedrijven te maken krijgen met bezwaar en beroepsprocedures moeten zij aan alle termijnen voldoen om te voorkomen dat zij automatisch in het ongelijk worden gesteld. In de bezwaarprocedure tegen een boete na een arbeidsongeval heeft de overheid al twee maanden de termijnen overschreden zonder bericht. Dit knelpunt kan bij alle procedures voorkomen, maar door de respondenten is specifiek de bezwaarprocedure tegen boetes op grond van de Arbowet genoemd. Om dit op te lossen, zal ervoor moeten worden gezorgd dat overheden zich ook aan de termijnen moeten houden. Net als een bedrijf automatisch een boete krijgt opgelegd, zo zou deze automatisch moeten vervallen als deze door de overheid wordt overschreden. De Algemene wet bestuursrecht kent een regeling (ingevoegd bij de Wet dwangsom en beroep bij niet tijdig beslissen) die van toepassing is bij niet tijdig beslissen door bestuursorganen. Bezwaarmakers hebben, als de beslistermijn is verstreken, de mogelijkheid om de overheid (schriftelijk) 'in gebreke te stellen". Dat betekent dat zij binnen 14 dagen (na de ingebrekestelling) een beslissing moeten nemen, anders wordt een dwangsom verbeurd (artikel 4:17 Awb). Het gebeurt tot nu toe maar een enkele keer. Volgens het ministerie van SZW heeft de bezwaarmaker hiermee voldoende mogelijkheden om een beslissing te bespoedigen.
5	De gehanteerde beleidsinstrumenten van de overheid 'doen het wel maar werken niet'.	**a) Veiligheidsinformatiebladen (MSDS) zijn in de praktijk te omslachtig om te gebruiken** De eigenschappen van gevaarlijke stoffen moeten worden opgenomen in een Material Safety Data Sheet (MSDS). In de praktijk zijn deze echter te omslachtig om door te nemen. Werknemers die met deze stoffen werken zijn hierdoor niet altijd op de hoogte van de gevaren en ook de brandweer gebruikt ze niet altijd bij calamiteiten. De oplossing hiervoor is om de formats vooraf in de praktijk te toetsten bij individuele bedrijven waarbij de praktische toepasbaarheid voorop staat. De MSDS zijn voorgeschreven in Annex II van REACH. Dit is een direct werkende Europese verordening. Het verantwoordelijke ministerie is I&M. Het ministerie geeft hierbij aan dat het een herkenbaar signaal betreft. De overheid heeft hiertoe het initiatief genomen om, in eerste instantie binnen de verfsector, tot een praktische oplossing voor het probleem te komen. In het nieuwsbericht 'Verfbranche en overheid verminderen regeldruk REACH' is dit nader omschreven.

b) Nieuwe vergunningen kunnen zwaardere emissie-eisen bevatten dan be-staande vergunningen

Zolang een bedrijf geen nieuwe vergunning aanvraagt, blijven de emissie-eisen gelden die bij de aanvraag zijn opgenomen. Dit betekent dat bedrijven die wel een nieuwe vergunning (moeten) aanvragen met zwaardere eisen te maken krijgen dan bedrijven die geen nieuwe vergunning nodig hebben. De manier waarop dit beleids-instrument wordt toegepast, leidt dan ook tot problemen met het level-playing-field tussen bedrijven en kan ertoe leiden dat bedrijven plotseling met extra hoge investeringen te maken krijgen.

Het betreft regelgeving van het ministerie van I&M die voornamelijk is gebaseerd op de Industrial Emissions Directive (IED) van de Europese Commissie. Het bevoegd gezag is hier de gemeente of de provincie.

Door de respondenten is aangegeven dat een oplossing hiervoor een pragmatische houding van de toezichthouder kan zijn, waarbij de overheid het bedrijf helpt om op een praktische manier te voldoen aan de gestelde eisen.

Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat In het kader van de implementatie van de Richtlijn industriële emissies de regelgeving over het actualiseren en ambtshalve wijzigen van vergunningen is verduidelijkt. Daarnaast zal de uitvoeringskwaliteit door het stelsel van RUD's verbeteren. Het (positieve) effect van beide aspecten moet vanaf 2013 merkbaar worden.

c) Overheidsinspecties gaan voorbij aan de onafhankelijke certificaten van bedrijven

Bedrijven laten hun processen certificeren om aan te tonen dat zij hun zaken op het gebied van bijvoorbeeld kwaliteitsmanagement of milieuzorg goed op orde hebben. Bij de inspecties van de overheid worden deze zaken echter niet meegenomen waardoor deze inspecties volgens de bedrijven onnodig uitgebreid zijn.

Dit knelpunt kan bij alle inspecties van de overheid voorkomen. In de interviews is aangegeven dat dit voornamelijk een knelpunt is bij de milieu-inspecties van de gemeente. Bedrijven geven aan niet voor verplichte certificering te zijn, maar als er gecertificeerd is, dan dient hier bij toezicht rekening mee te worden gehouden.

Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat de huidige ervaringen ertoe hebben geleid dat toezichthouders dergelijke certificeringen niet meewegen in het toezicht. Daarnaast is er de ontwikkeling van systeemgericht toezicht waarbij wel gebruik wordt gemaakt van (al dan niet) gecertificeerde kwaliteitssystemen. Dit systeem wordt inmiddels bij goed presterende bedrijven toegepast.

Er kan verder nog worden gedacht aan toezicht op de certificerende instellingen om de betrouwbaarheid van de certificaten te vergroten. Dit zal echter meerdere aanpassingen van wet- en regelgeving vergen.

		d) Het OLO werkt niet goed Voor het aanvragen van een omgevingsvergunning moet het OLO worden gebruikt. Bij het invoeren van de gegevens blijken problemen te ontstaan waardoor de aanvraag extra tijd kost of zelfs niet goed kan worden ingediend. Dit betreft bijvoorbeeld het niet kunnen selecteren van installaties waarvoor een bouwvergunning nodig is. Ook waren in het begin niet alle gemeentenamen in het systeem opgenomen en kon de waterparagraaf niet worden ingevuld. Deze eerste problemen zijn grotendeels opgelost, maar nieuwe aandachtspunten blijven naar voren komen. Het OLO is een instrument ten behoeve van de aanvragen van Omgevingsvergunningen. Deze aanvragen worden gedaan op basis van de Wabo van het ministerie van I&M. Gemeenten ontvangen de aanvragen uit het OLO. Om dit op te lossen zou het OLO beter moeten gaan aansluiten bij de praktijk. Daarnaast zouden knelpunten makkelijker moeten kunnen worden gemeld. Dit geldt overigens niet alleen voor het OLO, maar voor alle ICT-instrumenten van de overheid zoals de Activiteitenbesluit Internet Module. Een aantal signalen is herkenbaar voor het ministerie van I&M en deze zijn inmiddels opgelost. Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat er nog substantiële verbeteringen te realiseren zijn ten aanzien van de gebruikersvriendelijkheid. De genoemde suggesties worden meegenomen bij de nieuwbouw van het nieuwe loket Knelpunten, verbeterpunten kunnen via de gemeente worden gemeld aan de helpdesk.
		e) Verklaring uitsluitend zakelijk gebruik geeft onnodig papierwerk De verklaring van uitsluitend zakelijk gebruik van (bestel)auto's moet worden aangevraagd voor elk individueel voertuig en elke potentiële bestuurder van dit voertuig. Dit leidt tot onnodige lasten omdat een grote hoeveelheid verklaringen moet worden ingediend. De Belastingdienst bevestigt vervolgens elke verklaring zowel aan het bedrijf als aan de medewerker wat leidt tot stapels brieven bij zowel het bedrijf als thuis bij de medewerkers. Eén verklaring per auto en één per medewerker zou een oplossing zijn voor dit knelpunt. Per verklaring zouden dan meerdere medewerkers of voertuigen kunnen worden opgenomen. Voor de voertuigen zou zelfs één verklaring per bedrijf mogelijk moeten zijn waarop alle voertuigen en de mogelijke bestuurders zijn opgenomen. De belastingregelgeving is van het ministerie van Financiën en wordt uitgevoerd door de Belastingdienst. Het signaal is bij het ministerie bekend en er wordt gezocht naar een oplossing. Hierbij heeft het de voorkeur om te werken met 1 verklaring uitsluitend zakelijk gebruik per onderneming voor zijn gehele wagenpark en alle werknemers.
6	Het toepassen van de Arbowet geeft onevenredige verhoudingen tussen werknemers en werkgevers en grote en kleine bedrijven.	**a) De hoogte van de boetes bij arbeidsongevallen worden als onevenredig hoog ervaren ten aanzien van het risico** Door ondernemers is aangegeven dat zijn de verhouding tussen de hoogte van de boete en het risico dat samenhing met het ongeluk niet evenredig vinden. Dit betreft met name de boetes voor de kleine, minder ernstige ongevallen waarbij het risico voor de werknemers, eventueel door reeds genomen maatregelen, vooraf al beperkt was. Bij voorbeeld d) is de tabel met de basis boetebedragen opgenomen. De mogelijke oplossingsrichting die door de ondernemers voor dit knelpunt is aangereikt, betreft het opnemen van lagere boetes voor ongevallen waarbij vooraf al een beperkt risico was en waarbij de ernst van het letsel beperkt blijkt. Dit betreft de Arbowet van het ministerie van SZW. Het ministerie geeft op dit punt aan dat de boetenormbedragen per 1-1-2013 met grote steun van het parlement juist zijn verhoogd omdat de boetes te laag waren gecombineerd met een relatief lage pakkans waardoor de werkgevers te vaak pas na een inspectie de vereiste maatregelen nemen. Tevens zijn strengere nieuwe handhavingsinstrumenten van kracht geworden, waaronder de preventieve stillegging van werkzaamheden, zodat werkgevers de wet gaan naleven en niet een bezoek van de Inspectie afwachten.

b) Werkgevers worden verantwoordelijk gehouden voor de fouten van de medewerkers

Bij calamiteiten ten aanzien van de arbeidsveiligheid lijkt het voor ondernemers alsof het altijd de werkgever is die de boete krijgt opgelegd. Ook al zijn alle maatregelen genomen die op basis van de Arbo-regelgeving moeten worden genomen. Als het de werknemer is die de fout heeft begaan wordt de werkgever toch regelmatig als verantwoordelijke aangewezen. Inmiddels zijn er zelfs letselschade bureaus die actief werknemers benaderen om de werkgever aan te klagen na incidenten.

Om te komen tot een oplossing is een duidelijkere omschrijving nodig van de verantwoordelijkheden van de werkgever enerzijds en de werknemer anderzijds. Hiermee moet het mogelijk worden dat het bedrijf niet automatisch verantwoordelijk wordt gehouden voor fouten die worden gemaakt door medewerkers.

Dit betreft de Arbowet van het ministerie van SZW. Het ministerie geeft hierbij aan dat de verantwoordelijkheid voor de arbeidsomstandigheden inderdaad bij de werkgever, in overleg met de werknemers, ligt. De werkgever heeft ook meer mogelijkheden om te zorgen voor goede arbeidsomstandigheden dan de werknemer. Op grond van de Arbowetgeving heeft de werkgever een aantal verplichtingen, binnen de invloedsfeer van de werkgever, die nodig zijn om te zorgen voor een minimumniveau van arbeidsomstandigheden. Daarom kunnen werkgevers, die de Arbowet overtreden, een forse boete en, in bijzonder gevallen, zelfs gevangenisstraf krijgen opgelegd.

De voorgestelde oplossingsrichting betekent een herziening van de fundamentele uitgangspunten van de Arbowet, waarvoor geen enkele aanleiding bestaat. Gezien het verschil in beïnvloedingsmogelijkheden tussen werkgever en werknemer is de huidige verantwoordelijkheidsverdeling in balans. Ook in de recent gehouden externe evaluatie van de Arbowet is de noodzaak van een dergelijke herziening niet naar voren gekomen.

c) Bij de boeteoplegging wordt te weinig rekening gehouden met de bedrijven die een goed arbobeleid voeren

Volgens de Arbowet kunnen genomen maatregelen tot matiging van de boete leiden. Ondernemers geven in het onderzoek echter aan dat bij het vaststellen van de boete in de praktijk weinig rekening wordt gehouden met de genomen veiligheidsmaatregelen en de mate van naleving van de verplichtingen door de werkgever. Ook wordt hierbij, volgens de ondernemers onterecht, de ongevalshistorie niet meegewogen. Bedrijven waar veel ongevallen voorkomen zouden hierdoor even zwaar kunnen worden beboet als bedrijven met een schone ongevalshistorie.

Een oplossing hiervoor is ten eerste het verder formaliseren van de matiging van de boetes. In overleg met de branches kan een nadere uitleg over de werking van deze matiging in de praktijk meer inzicht geven. Daarnaast moet het basisboete-bedrag hoger worden naar mate er meer ongevallen plaatsvinden in een bedrijf.

Dit betreft de Arbowet van het ministerie van SZW. Het ministerie geeft hierbij aan dat indien de werkgever de algemene maatregelen die tot matiging kunnen leiden allemaal heeft genomen (risico-inventarisatie, voorlichting, toezicht etc.) de boete kan worden gematigd tot 100% (zie beleidsregel 33 Arbowet).

d) De boeteoplegging bij arbeidsongevallen treft het MKB relatief zwaar
Ondernemers hebben in het onderzoek aangegeven dat zij de opbouw van de boetebedragen naar de omvang van het bedrijf niet in verhouding vinden staan tot de financiële opbouw van deze bedrijven.
Een oplossing hiervoor is het minder disproportioneel indelen van de boetebedragen waarbij deze voor het MKB worden verlaagd. Bij het vastleggen van de boetes moet ook meer worden gekeken naar de omstandigheden en de algemene veiligheidssituatie in het bedrijf.
Dit betreft de Arbowet van het ministerie van SZW. Het ministerie geeft hierbij aan dat voor kleine bedrijven de korting op het boetenormbedrag kan oplopen tot 90%.
Door de recente verhoging van de boetes

Onderstaande tekst en tabel zijn een uittreksel uit beleidsregel 33 van de Arbowet. Hierin is de tabel opgenomen met de boetebedragen. Dit betreft de boetes van vóór 1-1-2013. Op deze datum zijn de boetes namelijk verhoogd en is de beleidsregel vervallen.
8. Bij een arbeidsongeval dat leidt tot de dood, een blijvend letsel of een ziekenhuisopname als bedoeld in artikel 9, eerste lid, van de Arbeidsomstandighedenwet worden vaste boetebedragen opgelegd waarbij de volgende criteria worden gehanteerd:
a. afhankelijk van de categorie-indeling, bedoeld in artikel 34, vierde lid, van de Arbeidsomstandighedenwet, van de overtreding waarvoor een bestuurlijke boete kan worden gegeven, dat de directe aanleiding is geweest voor het arbeidsongeval en afhankelijk van het aantal werknemers van het bedrijf of de instelling gelden de volgende bedragen per werkgever:

Omvang bedrijf	**Blijvend letsel / ziekenhuisopname**		**Dodelijk letsel**	
	Boetecategorie		**Boetecategorie**	
#werknemers	I	II	I	II
< 5	1.350	2.700	1.800	4.500
5–9	2.700	5.400	3.600	9.000
10–39	4.050	8.100	4.500	10.800
40–99	4.500	9.000	5.400	13.500
100–249	5.400	10.800	6.750	16.200
250–499	6.100	12.000	8.100	20.000
> 500	6.750	13.500	9.000	22.500

7	Het bevoegd gezag heeft te weinig inzicht in de bedrijfsvoering waardoor maatregelen hun doel voorbij schieten onnodig belastend zijn.	**a) Inspecteurs beoordelen niet alle situaties in het licht van de bedrijfsvoering** Tijdens een inspectie wordt door de toezichthouder nagegaan of een bedrijf voldoet aan de geldende wet- en regelgeving. Bij het uitvoeren van de inspecties beoordelen inspecteurs de situatie echter zonder voldoende rekening te houden met de bedrijfsvoering. Door een respondent zijn hierbij de volgende voorbeelden gegeven: - De aanwezige dagvoorraad van gevaarlijke stoffen wordt door de milieu-inspecteur ingeschat als te veel. Deze voorraad is echter nodig voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Als het bedrijf gehoor geeft aan de eisen van de inspecteur dan kunnen zij hun werk niet goed meer uitvoeren. Doen zij dit echter niet dan krijgen zij een boete. - Transportcontainers mogen niet langer dan 7 weken op eigen terrein staan. Dit bedrijf heeft echter containers met mobiele productie-units op het terrein staan die vast in gebruik zijn. Toch moesten deze van de inspecteur worden verwijderd. Een oplossing moet volgens de bedrijven worden gezocht in het stellen van (hogere) toelatingseisen aan toezichthouders op het gebied van specifieke kennis van bedrijfsvoering en -processen. Dit knelpunt kan bij alle inspecties van de overheid voorkomen. Het voorbeeld betreft de milieu-inspectie van de gemeente. Het ministerie geeft aan dat bij dergelijke signalen ook de kant van de inspecteur belangrijk is om mee te nemen. Dat was in de opzet van dit onderzoek echter niet mogelijk. Mogelijk bedoelde de inspecteur in het voorbeeld van de dagvoorraad niet specifiek de hoeveelheid gevaarlijke stoffen, maar eerder het niveau van de opslagvoorzieningen van deze dagvoorraad in relatie tot de hoeveelheid.
		b) Onrealistische eisen bij lozingen De lozingseisen ten aanzien van de maximale concentraties gevaarlijke stoffen in afvalwater geven onvermijdbare overschrijdingen door de inrichting van het productieproces en de pieken daarin. Een deel van de eisen is ook zodanig streng dat hieraan alleen met zeer dure zuiveringsinstallaties kan worden voldaan. Daarnaast is de aanwezigheid van specifieke stoffen niet altijd makkelijk te bepalen door de reacties tussen de stoffen in het afvalwater. Bij het opstellen van emissie-eisen moet de praktische toepasbaarheid bij bedrijven voorop staan. Hiertoe moet de overheid bij het opstellen van deze eisen in overleg treden met de relevante bedrijven. Lozingseisen worden opgelegd op basis van de IED van de EC en uitgewerkt in de regelgeving van het ministerie van I&M. Toezichthouder is het waterschap of Rijkswaterstaat. Het ministerie van I&M geeft aan dat het signaal bekend is. Bij het beschrijven van de stand der techniek (veelal op Europees niveau vastgesteld) wordt haalbaar en betaalbaar echter al wel nadrukkelijk meegenomen. Ten aanzien van dit punt is de grondslag van de verontreinigingsheffing onlangs vereenvoudigd.

c) Gemeente verplicht een inrit op een onlogische plaats zonder onderbouwing

Bij een vergunningaanvraag moest van de gemeente een inrit worden geplaatst op een plaats die hiervoor minder was toegerust, terwijl er wel een geschikte plaats aanwezig was. De aanleg van de inrit heeft hierdoor € 45.000 extra gekost zonder dat de gemeente duidelijk heeft kunnen maken waarom de inrit niet op de geschikte plaats mocht worden aangelegd.

Het voeren van vooroverleg tussen het bedrijf en personen van het bevoegd gezag die beslissingen kunnen en mogen nemen geeft meer transparantie en kan voorkomen dat hier later in het proces nog verrassingen optreden.

Dit knelpunt maakt deel uit van een aanvraag van de Omgevingsvergunning. Deze aanvraag geschiedt op basis van de Wabo van het ministerie van I&M. De gemeente is het bevoegd gezag voor het behandelen van de aanvraag.

Het ministerie van I&M geeft aan dat een deel van de lokale regels zijn meegenomen in de Wabo. De wijze waarop de gemeente omgaat met de wijze hoe ze aanvragen wil behandelen is aan de gemeente, mede ook in het kader van vooroverleg. Dit wordt in de gesprekken met de VNG meegenomen.

d) Overbodige isolatie-eisen bij nieuwbouw bedrijfspand

Bij de bouw van een nieuw pand moest van de gemeente additionele isolatie wor-den aangebracht. Dit was echter overbodig door de mate waarin de lucht wordt ververst in dat pand. Dit heeft het bedrijf ongeveer € 10.000 extra gekost.

Het voeren van vooroverleg tussen het bedrijf en personen van het bevoegd gezag die beslissingen kunnen en mogen nemen geeft meer transparantie en kan voorkomen dat hier later in het proces nog verrassingen optreden.

Dit knelpunt maakt deel uit van een aanvraag van de Omgevingsvergunning. Deze aanvraag geschiedt op basis van de Wabo van het ministerie van I&M en de Wo-ningwet van het ministerie van BZK. De gemeente is het bevoegd gezag voor het behandelen van de aanvraag. Dit signaal is nog niet afgestemd met het ministerie van BZK.

e) Brandweer houdt geen rekening met gevaarlijke stoffen in aanvalsplannen

Bij het opstellen van een aanvalsplan streeft de brandweer naar het zo snel mogelijk blussen van de brand met water. Zij houdt echter geen rekening met de gevaren voor de omgeving als een pand met grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen wordt geblust. Dit kan hoge kosten geven voor saneringen van een calamiteit. Bedrijven worden verantwoordelijk gehouden voor deze kosten, terwijl het de brandweer is die de schade heeft veroorzaakt of had kunnen voorkomen. Een voorbeeld hiervan is de brand bij Chemie-Pack in Moerdijk.

Als oplossing voor dit probleem moet de brandweer bij het opstellen van een aanvalsplan ook de gevolgen van het blussen voor de omgeving meenemen. In ieder geval wanneer in een pand grote hoeveelheden gevaarlijke stoffen aanwezig zijn.

Bij het opstellen van een aanvalsplan zijn diverse wetten relevant: de Wet milieubeheer (I&M), de Wet veiligheidsregio's (VenJ) en de Woningwet (BZK). De invulling en uitwerking van de aanvalsplannen wordt door de brandweer zelf gedaan. Daar dit punt direct ligt in de uitvoering bij de brandweer, is dit signaal niet meegenomen in de validatie met de ministeries.

8	Het bevoegd gezag geeft geen eenduidige uitleg van regelgeving.	**a) Tegenstrijdige maatregelen door verschillende toezichthouders** Door verschillende inspecties krijgen bedrijven soms tegenstrijdige maatregelen opgelegd. Een bedrijf heeft aangegeven dat de gemeente een filter eist in de schoorsteen boven een open vuur om emissies tegen te gaan. De brandweer zegt dat dit mag omdat het een brandrisico is. Ook bij de PGS-15 houden gemeenten en brandweer verschillende interpretaties aan. Inspectiediensten communiceren onderling niet om tot een werkbare oplossing te komen. Bedrijven weten niet wat ze moeten doen en zijn hierdoor altijd bij één van de inspecties in overtreding. Dit knelpunt kan bij alle inspecties van de overheid voorkomen. In de interviews is aangegeven dat dit voornamelijk een knelpunt is bij de inspecties van de gemeente en de inspecties van de brandweer. Een oplossing voor dit probleem is dat toezichthouders onderling de maatregelen afstemmen en met een gezamenlijke visie komen. Beter is het nog als toezichthouders vooraf al onderling een visie afstemmen. Hierbij moet voorop staan dat er pragmatische oplossingen worden geboden. Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat het signaal bekend is en dat het ministerie van Veiligheid en Justitie op basis van ILT onderzoeken en onderzoek van de IOOV bezig is nader te inventariseren welke oplossingsrichtingen mogelijk zijn. De oplossingsrichting kan worden uitgebreid door brandweer en bevoegd gezag al tijdens vergunningverlening beter af te laten stemmen en niet alleen in de toezichtfase. Dit is niet bij wet geregeld en de ILT heeft voorgesteld dit wel te doen (in het verlengde van de coördinatieregeling Waterwet WaBO). Daarnaast zal de verschillende wetgeving hierop moeten worden aangepast, zodat hetzelfde normatief kader van toepassing is.
		b) Verschillende overheidsinitiatieven werken elkaar tegen Ook binnen een overheidsorganisatie kunnen verschillende afdelingen met tegenstrijdige maatregelen komen. Zo heeft een gemeente voor een bedrijventerrein aangegeven maatregelen te nemen voor een betere beveiliging, terwijl een andere afdeling een fietspad wil aanleggen. Een potentiële vluchtroute voor inbrekers. Om dit punt op te lossen moeten overheden onderling beter met elkaar communiceren welke activiteiten worden ondernomen. Vervolgens zal voor elk nieuw plan een goede analyse moeten worden gemaakt van de mogelijke andere stakeholders binnen de organisatie die hiermee te maken zouden kunnen hebben. Dit signaal is gericht op de uitvoeringspraktijk bij lokale overheden. In de validatie met de ministeries is hierbij geen aanvullende informatie verkregen.
		c) Overheden komen soms terug op eerder gemaakte afspraken Een bedrijf vertelde dat de gemeente heeft aangegeven dat het bedrijfspand te dicht op de erfgrens is gebouwd. De gemeente heeft hier eerder zelf toestemming voor gegeven door het verlenen van de bouwvergunning. Om dit op te lossen is een duidelijke rolverdeling nodig voor toezichthouders. Een dergelijke constatering zal door de toezichthouder eerst bij het bevoegd gezag moeten worden gecontroleerd voor deze het bedrijf hiermee opzadelt. Dit signaal is gericht op de uitvoeringspraktijk bij lokale overheden. In de validatie met de ministeries is hierbij geen aanvullende informatie verkregen.

d) Aanvragen van een Omgevingsvergunning kost meer tijd dan nodig

Het aanvragen van een Omgevingsvergunning kost meer tijd dan nodig omdat niet in alle gemeenten effectief vooroverleg wordt gevoerd. Probleempunten die reeds in het vooroverleg zijn besproken, blijken later weer de kop op te steken en opnieuw tot veel discussie te leiden. Daarnaast stemmen de afdelingen onderling ook niet af welke besluiten worden genomen waardoor deze elkaar tegen kunnen werken. Oplossingsrichtingen hiervoor zijn 1) het voeren van vooroverleg met personen die binnen het bevoegd gezag beslissingen mogen en kunnen nemen en 2) het instellen van een projectteam binnen het bevoegd gezag waarin de verschillende beslispunten worden afgestemd.

Dit knelpunt maakt deel uit van een aanvraag van de Omgevingsvergunning. Deze aanvraag geschiedt op basis van de Wabo van het ministerie van I&M. De gemeente is het bevoegd gezag voor het behandelen van de aanvraag.

Het ministerie van I&M geeft hierbij aan dat het punt herkenbaar is. Het al of niet investeren in vooroverleg bij een aanvraag omgevingsvergunning is de beleids vrijheid van het betreffende bevoegd gezag. De aangedragen oplossingen en de gesignaleerde knelpunten zullen bij VNG onder de aandacht worden gebracht.

III. Inventarisatie knelpunten metaalsector uit eerder onderzoek

In de onderstaande tabel zijn de knelpunten weergegeven die voortkomen uit eerdere onderzoeken waarin metaalbedrijven zijn betrokken. De weergegeven status betreft de weergave van de afstemming met de branchevertegenwoordigers. Deze status is niet verder afgestemd met de betrokken overheden.

Nr.	Knelpunten uit eerder onderzoek	Bron	Status
	Metaalsector specifieke knelpunten		
	Personeel		
1	Metaalbedrijven waar leerlingen van het beroepsonderwijs werkervaring opdoen, zijn soms minder geïnteresseerd in het aanbieden van opleidingsplaatsen. Reden hiervoor is dat het onderwijs op onderdelen onvoldoende aansluit op de praktijk. Afstemming tussen de onderwijsinstelling en het bedrijf laat soms te wensen over.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
	Arbeidsomstandigheden		
2	De medewerkers van metaalbedrijven zijn vaak verplicht om persoonlijke beschermingsmiddelen (PBM's) te gebruiken. Indien bij een ongeval echter wordt geconstateerd dat deze PBM's niet zijn gebruikt, is het bedrijf hiervoor verantwoordelijk. Ondanks het feit dat bedrijven veel tijd en energie steken in het voorlichten over en verplichten van PBM's, blijven medewerkers zelf verantwoordelijk voor de uitvoering hiervan. Het zijn echter de werkgevers die worden geconfronteerd met disproportionele boetes, terwijl werknemers niet worden beboet maar wel degene zijn die tegen alle veiligheidsinstructies handelen. Dit geeft een onbalans tussen de verplichtingen van de werkgever en de werknemer.	Onderzoek modelbedrijven Onderzoek knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten	Deze situatie is nog niet veranderd.
3	Bedrijven hebben te maken met hoge kosten door de strenge grenswaarden voor bijvoorbeeld lasrook. In de Arbeidsomstandighedenregeling zijn hiervoor de wettelijke grenswaarden voor lasrook vastgelegd. De Nederlandse grenswaarden voor lasrook zijn streng en zijn aanmerkelijk scherper dan in andere EU-lidstaten. Dit leidt tot hoge kosten voor bedrijven en een oneerlijke concurrentiepositie ten opzichte van bedrijven in andere lidstaten. De toegestane waarde bedraagt nog maar 1 mg/m^3. Het probleem is echter breder en geldt ook voor andere Europese grenswaarden. Ook buiten de metaalsector.	Onderzoek knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten	Deze situatie is nog niet veranderd.
4	Bij de vergunningverlening wordt door het bevoegd gezag onvoldoende getoetst op strijdige Arboregelgeving. Voorbeeld: Tijdens werkzaamheden moet voldoende ventilatie/afzuiging aanwezig zijn vanwege de lasrook. Hieraan is voldaan door de gehele werkplaats te ventileren. Bij het aanvragen van de Wm-vergunning is echter aangegeven dat hiermee het energiegebruik aanzienlijk toeneemt. Als gevolg hiervan moest het ventilatiesysteem worden gewijzigd in puntafzuiging.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd. Wel vallen veel metaalbedrijven echter onder de algemene regels van het Activiteitenbesluit.

5	Voor werkzaamheden op een bouwplaats dient een metaalbewerkingsbedrijf, dat optreedt als onderaannemer, een deelplan aan te leveren. Dit deelplan is onderdeel van het veiligheids- en gezondheidsplan. Het opstellen van dergelijke plannen is gestandaardiseerd waardoor zaken op papier goed zijn geregeld. Het sluit echter onvoldoende aan op de praktijk. Eenvoudiger is aan te sluiten bij een algemeen plan van de hoofdaannemer waardoor verdere standaardisatie mogelijk is.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
	Milieu, interne en externe veiligheid		
6	Bedrijven ervaren het opstellen van een PBZO- of een BRZO-verplichting als belastend wanneer het beeld ontstaat dat de verplichting in onvoldoende mate bijdraagt aan het beleidsdoel. Dit kan komen doordat bedrijven al over eigen veiligheidssystemen beschikken, inspecties onredelijk intensief zijn, of bedrijven aan de verplichting moeten voldoen omdat wordt gewerkt met stoffen die mogelijk een beperkt risico met zich meebrengen. Met name bij Galvanobedrijven wordt deze verplichting als onnodig zwaar beschouwd.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Deze situatie is nog niet veranderd. Vergt aanpassing van Europese regels (Seveso-richtlijn)
7	Galvanobedrijven en metaalbewerkers die gebruikmaken van gevaarlijke stoffen (zoals zuren en etsen) krijgen te maken van met extra zware eisen op basis van de regelgeving met betrekking tot externe veiligheid, zoals PGS-15, Bevi, IPPC, BREF's en de omgevingsvergunning. Toezichthouders, zoals de brandweer, beschikken echter vaak over te weinig kennis om specifieke situaties correct in te schatten. Toezichthouders zien al snel gevaar, terwijl dit niet altijd nodig is. Ook komen verschillende partijen regelmatig met vragen, omdat zij niet voldoende op de hoogte zijn. Hier is een bedrijf relatief veel tijd en kosten mee kwijt.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen Eerder oriënterend gesprek met een metaalbedrijf	Door de RUD's zou het gemiddelde kennisniveau van toezichthouders en vergunningverleners moeten toenemen en het knelpunten worden weggenomen.
	Productie		
8	Bij de ontwikkeling van NEN-normen wordt over het algemeen overleg gevoerd met instanties als TNO en de grotere bedrijven. Zij hebben vaak belang bij zwaardere normen die ten koste gaan van de kleinere bedrijven (grotere bedrijven kunnen wel en kleinere bedrijven niet over die hogere lat springen). Voorbeelden: De NEN-norm voor het periodiek keuren van elektrische apparaten (NEN3140) schrijft voor dat elektrische apparaten periodiek moeten worden gekeurd, ook als deze niet zijn gebruikt. De verplichte CE-markering voor constructieve stalen producten en constructies (NEN-EN 1090) is vanaf juli 2014 verplicht voor fabrikanten van staal en aluminium producten. Voor grote bedrijven is het relatief veel eenvoudig (en in verhouding goedkoper) om hieraan te voldoen. Naast kleine bedrijven zijn er ook andere bedrijven die om uiteenlopende redenen moeilijk kunnen voldoen aan de NEN. Zij hebben met dezelfde problemen te maken.	Onderzoek modelbedrijven	De situatie is niet gewijzigd. Wel is er inmiddels jurisprudentie over het opnemen van NEN-normen in regelgeving.
9	De regelgeving op het gebied van keuringen is zeer uitgebreid en gedetailleerd. Een groot aantal machines, installaties en voorzieningen van metaalbedrijven moet zijn gecertificeerd en periodiek worden gekeurd. Dit betreft onder andere de periodieke keuring van arbeidsmiddelen (de Machine-RI&E). Bovendien is men veelal verplicht reparatierapporten en logboeken bij te houden. Het gevolg hiervan is dat machines en apparaten over het algemeen worden gehuurd waardoor de verplichtingen bij de verhuurder liggen. De totale kosten voor de bedrijven zijn door de huur echter hoger.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is niet veranderd. Op basis van MRR&K is duidelijk geworden dat de situatie per installatie sterk kunnen verschillen.

10	Het aanvragen van ontheffingen voor het exceptioneel transport voor het vervoeren van grote metaalconstructies leidt tot knelpunten vanwege noodzakelijke afstemming tussen de verschillende overheden die hierbij zijn betrokken.	Eerder oriënterend gesprek met een metaalbedrijf	Deze situatie is nog niet veranderd.
	Ruimtelijke ordening		
11	Oprukkende woningbouw op plaatsen waar metaalbedrijven zijn gevestigd, zorgt voor knelpunten vanwege de schaarse mogelijkheden voor ruimtelijke ontwikkelingen en de belasting van het milieu. Dit leidt tot een spanningsveld tussen bedrijfsactiviteiten en bewoning en tot onevenredige kosten en onzekerheid voor het bedrijfsleven. Deze kosten vloeien onder andere voort uit de winstderving omdat activiteiten en uitbereidingen van bedrijven jarenlang worden tegengehouden of vertraagd.	Onderzoek knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten Eerder oriënterend gesprek met een metaalbedrijf	Knelpunt is nog actueel. Centraal of decentraal moet worden gezocht naar oplossingen.
	Knelpunten ook van toepassing in de metaalsector		
A	**Financiële administratie**		
	CBS-enquêtes		
12	CBS-enquêtes, zoals de productie en handelsenquêtes, zijn omvangrijk en sluiten onvoldoende aan op de metaalsector. Met name het converteren van de gegevens naar het juiste format kost veel tijd. De enquêtes worden verder in pieken uitgevraagd en bevatten vragen naar gegevens die ook via (openbare) bronnen bij de overheid beschikbaar zijn. Ter illustratie: waar de meeste bedrijven ten opzichte van het verleden beduidend minder enquêtes krijgen, worden sommige bedrijven onacceptabel en volstrekt disproportioneel belast doordat ze 20 tot 30 enquêtes per jaar krijgen. Dan helpen macrodiscussies over de enquêtedruk niet.	Onderzoek modelbedrijven	Het CBS werkt aan het verminderen van de lasten door enquêtes. Het is niet duidelijk in hoeverre dit specifiek voor de metaalsector al verbetering van de situatie heeft opgeleverd.
	Belastingen		
13	Bedrijven dienen, afhankelijk van de omzet, maandelijks of per kwartaal een aangifte in te dienen van de omzetbelasting. De kosten voor maandelijkse aangiften zijn relatief hoog	Onderzoek modelbedrijven	De regelgeving is op dit punt niet aangepast.
14	De eisen aan de jaarverslagen van de KvK en de belastingdienst verschillen. Hierdoor is een bedrijf verplicht om op twee verschillende wijze informatie aan te leveren.	Onderzoek modelbedrijven	Dit knelpunt is inmiddels opgelost.
15	Bij de jaarrekening dient het bedrijf een toelichting op te stellen van de wijze waarop de voorraad kan worden gewaardeerd. Deze waardering vindt jaarlijks op dezelfde wijze plaats, desondanks dient deze toelichting jaarlijks te worden opgenomen.	Onderzoek modelbedrijven	Onbekend
16	Er vinden veelvuldig wijzigingen plaats in de belastingregelgeving. Het bijhouden van de wijzigingen kost tijd. Daarnaast moeten echter ook regelmatig aanpassingen worden gemaakt in het informatiebeheer om de juiste informatie te kunnen blijven leveren. Een voorbeeld hierbij is de overgang naar de nieuwe BTW grens van 21%. Deze gaat in op 1 oktober in plaats van 1 januari waardoor onnodig extra lasten worden veroorzaakt.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.

17	De Belastingdienst verstuurt met grote regelmaat informatie over wijzigingen in de regelgeving. Deze informatie wordt in principe aan alle BV's toegezonden. Binnen sommige bedrijven zijn diverse BV's ondergebracht op hetzelfde adres, waardoor meerdere informatiepakketten tegelijkertijd worden ontvangen. Het is echter niet mogelijk dit aan de Belastingdienst door te geven.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is deels opgelost. In het onderzoek moet worden nagegaan in hoeverre dit knelpunt voor metaalbedrijven nog problemen geeft.
18	Ingewikkelde regelgeving inzake douane en accijns leidt tot het volgen van ingewikkelde procedures als gevolg van verschillende BTW-tariefstelsels binnen Europa.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
B	**Personeel**		
19	Bij het in dienst treden van een werknemer moet een kopie van het paspoort worden gemaakt en gearchiveerd. Bovendien moeten kopieën bij nieuwe paspoorten worden geactualiseerd. Deze handelingen hebben geen toegevoegde waarde. Bovendien vinden er geen inspecties op plaats.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
20	De uitvoering van de regelgeving inzake de pensioen- en spaarfondsen is in handen van particuliere verzekeraars en geprivatiseerde organisaties. Bij het metaalbewerkingsbedrijf is dit Mn-services, een groot en log bedrijf met beperkte ICT-mogelijkheden. Dit werkt vertragend op de bedrijfsvoering van de metaalbewerker. Voorbeeld: de digitale melding bij in- en uitdiensttreding werkt niet via internet waardoor het eenvoudiger is het papieren formulier te gebruiken.	Onderzoek modelbedrijven	Onbekend
21	De vereenvoudiging van het loonbegrip en de verandering in het aangiftestelsel houdt in dat de afzonderlijke meldingen aan de Belastingdienst en het UWV worden geïntegreerd tot één maandelijkse melding in plaats van per kwartaal. Echter, voor kleinere bedrijven zullen de lasten op korte termijn alleen maar stijgen als gevolg van frequenter aanleveren van gegevens en een beperktere automatiseringsgraad.	Onderzoek modelbedrijven	Wordt aan gewerkt, naar verwachting 2013 (is wel al toegezegd in 1999 door de Commissie Slechte)
22	Door slechte samenwerking tussen de Belastingdienst en het UWV sluiten controles onvoldoende op elkaar aan en zijn beslissingen niet op elkaar afgestemd. Dit wordt in de hand gewerkt door de multi-interpreteerbare opzet van de loonbelastingregelgeving.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is opgelost.
23	Werknemers zijn beschermd door het ontslagrecht. In de praktijk blijkt echter dat deze regelgeving er niet toe leidt dat medewerkers minder worden ontslagen maar wel hoge kosten veroorzaakt door juridische procedures.	Pilot onderzoek nieuwe methodiek nalevingskosten	Door het kabinet zijn voorstellen gedaan voor aanpassing van de regelgeving. Voor het MKB kunnen deze echter een verslechtering betekenen.
24	De wet Poortwachter wordt door de bedrijven als starre en belastende regelgeving ervaren. De oorzaak hiervan ligt in (1) het opstellen van uitgebreide reïntegratie-plannen en (2) het gebrek aan ruimte in de regelgeving waarbij mensen die duidelijk geen arbeid kunnen verrichten op hun huidige werkplaats, toch hiertoe worden verplicht. Daarnaast voelen de bedrijven zich dubbel benadeeld omdat zij naast de administratieve verplichtingen de werknemer in ieder geval al twee jaar moeten door betalen.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is deels opgelost doordat de doorbetaling inmiddels verzekerbaar is. Voor MKB bedrijven is dit echter een groot probleem door de hogere verzekeringspremies.

C	Arbeidsomstandigheden en veiligheid		
	Arbeidsomstandigheden		
25	De Arbo-regelgeving wordt gezien als een goed kader ter bescherming van de werknemers. Wel wordt de regelgeving gezien als te streng (zowel in voorschriften en in handhaving) en betuttelend en is er overdreven aandacht voor zaken die geen risico met zich mee brengen. Dit geeft onnodig hoge kosten. Voorbeeld: normen voor klimaatbeheersing en ergonomische voorschriften zijn overdreven	Onderzoek modelbedrijven en het Onderzoek knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten	De regelgeving is inhoudelijk niet vereenvoudigd. Er zijn zelfs onderwerpen bijgekomen: optische straling, elektromagnetische straling.
26	De RI&E brengt gevaren op het gebied van veiligheid, gezondheid en welzijn binnen een organisatie in kaart. Echter, de RI&E, uitgevoerd conform een model van de Koninklijke Metaalunie, is zeer gedetailleerd vanwege de uitgebreide Arboregelgeving. Op onderdelen veroorzaakt dit moeilijk realiseerbare situaties. Voorbeelden: Een aparte ruimte voor een kopieerapparaat, de keuringsfrequentie van elektrische apparaten en de afzuiging lasrook.	Onderzoek modelbedrijven	De afgelopen jaren is door het ministerie van SZW gewerkt aan het verminderen van de lasten die voortkomen uit de RI&E. Onder andere door het verder uitbreiden van de branche-RI&E. Onduidelijk is of hiermee ook deze knelpunten zijn opgelost.
27	De RI&E dient te worden uitgevoerd of beoordeeld door een gecertificeerde Arbo-dienst. Deze geeft vervolgens een goedkeuring af over de uitgevoerde RIE. Het komt het in de praktijk voor dat een door de Arbo-dienst goedgekeurde RIE wordt afgekeurd door de Arbeidsinspectie. Gevolg is dat het bedrijf een nieuwe RIE dient uit te voeren of de bestaande dient aan te vullen.	Onderzoek modelbedrijven	De afgelopen jaren is door het ministerie van SZW gewerkt aan het verminderen van de lasten die voortkomen uit de RI&E. Onder andere door het verder uitbreiden van de branche-RI&E. Onduidelijk is of hiermee ook deze knelpunten zijn opgelost.
28	De VCA-certificering (Veiligheids Checklist Aannemers) kent voor de onderdelen veiligheid, persoonlijke beschermingsmiddelen en machineveiligheid strikte eisen. Deze eisen komen op onderdelen overeen met de eisen die vanuit de Arbo-regelgeving worden gesteld. Dit geeft dubbele gegevensuitvraag en problemen in de afstemming.	Onderzoek modelbedrijven	Onbekend
	Interne en externe veiligheid		
29	Wanneer een bedrijf een verplichte BRZO-veiligheidsrapportage moet opstellen blijkt dat de verschillende betrokken overheden onvoldoende samenwerken. De voorschriften en normen worden door het bevoegd gezag naar eigen inzicht geïnterpreteerd. Hierdoor kunnen beperkte risico's leiden tot aanvullende maatregelen. Deze maatregelen worden daarnaast op inconsistente wijze opgelegd. Voorbeeld: Voor het vervoer van gevaarlijke stoffen op eigen terrein zijn risicobeperkende maatregelen van kracht, terwijl buiten de grenzen van het terrein deze maatregelen niet gelden.	Onderzoek modelbedrijven Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Inmiddels is het LAT-BRZO in werking waardoor de informatie van de verschillende overheden centraal wordt beheerd en toezicht centraal wordt georganiseerd.

30	Veiligheidsinformatiebladen zijn omvangrijk en de opgenomen informatie op onderdelen te gedetailleerd en overbodig, terwijl andere informatie beperkt en vaag omschreven is. Hierdoor moet vaak door de gebruiker aanvullende informatie worden verzameld om een inschatting van de risico's te kunnen maken. Dit is voornamelijk van toepassing bij metaalbewerkingsbedrijven.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.

D	**Milieu**		
31	De aanvraag voor vergunningen op het gebied van milieu (Wm-vergunning, WVO-vergunning, Ontgrondingenvergunning, grondwateronttrekkingsvergunning) zijn gecompliceerd. Dit brengt extra eisen met zich mee wat betreft de kennis bij het bevoegd gezag. Deze kennis is regelmatig niet afdoende. In vervolg hierop richten handhavers zich vaak op één punt (per bezoek).	Onderzoek modelbedrijven en Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Door de RUD's zou het gemiddelde kennisniveau van toezichthouders en vergunningverleners moeten toenemen en het knelpunten worden weggenomen.
32	De wettelijke termijnen voor beroepsprocedures bij vergunningaanvragen zijn te lang. Dit is met name een probleem als bestaande vergunningen aflopen en men tijdig een nieuwe vergunning moet hebben.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
33	Bij vergunningaanvragen wordt soms inhoudelijk onnodige detailinformatie gevraagd. Voorbeeld: Bij de aanvraag van een revisievergunning dient een extern bureau een geluidsonderzoek uit te voeren, terwijl de geluidssituatie nauwelijks is gewijzigd. Dit soort situaties komt ook voor met betrekking tot bodemonderzoeken en emissiemetingen.	Onderzoek modelbedrijven en Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Door de RUD's zou het gemiddelde kennisniveau van toezichthouders en vergunningverleners moeten toenemen en het knelpunten worden weggenomen.
34	Vergunningaanvragen voor eenvoudige zaken kunnen vaak sneller worden afgehandeld dan nu het geval is. Dit gebeurd in de praktijk niet omdat de behandelend ambtenaar zich houdt aan de wettelijke termijnen. Ook als die langer zijn dan nodig is voor de beoordeling.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
35	Bedrijven worden soms geconfronteerd met verschillende vergunningstermijnen tussen verschillende bevoegde gezagen. Daarnaast zijn de termijnen soms zo kort dat na het verkrijgen van de vergunning direct moet worden begonnen met de volgende aanvraag.	Onderzoek modelbedrijven	Door de Wabo is hier deels verandering in gekomen.
36	Bij handhaving ontbreekt het aan eenduidige voorschriften in de regelgeving en de vergunningen. Inspecteurs hebben hierdoor een grote mate van interpretatievrijheid. Aanvullende maatregelen zijn dan ook deels gebaseerd op persoonlijke overwegingen van de inspecteur. Daarnaast hebben zij ook niet altijd afdoende kennis om toezicht te houden bij metaalbedrijven. Zij richten zich hierdoor op niet-relevante details (bijvoorbeeld een barst in een TL-buis) of stellen overbodige eisen (een extra lekbak op een vloeistofdichte vloer). Handhavingsacties leiden dan ook niet tot een verbeterd inzicht in hoe men binnen het bedrijf maatregelen kan nemen om de bescherming van het milieu verder te verbeteren.	Onderzoek modelbedrijven en Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	De afgelopen jaren is met name door onderzoeken naar toezichtlasten meer aandacht gekomen voor deze problematiek. De komst van de RUD's zou hier verdere verbetering moeten geven.

37	Een belangrijk knelpunt inzake het elektronisch milieujaarverslag is dat naast het jaarverslag ook rapportages per onderwerp moeten worden opgesteld met gelijksoortige informatie, maar met verschillend detailniveau (zoals voor afvalwater, energie en mobiliteit). Het gevolg is dat veel aandacht moet worden besteedt aan het voorkomen van discrepanties tussen de verschillende rapportages die worden opgesteld.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is deels opgelost. In het onderzoek moet worden nagegaan in hoeverre dit knelpunt voor metaalbedrijven nog problemen geeft.
38	De irritatie van bedrijven over het rapport Bodemkwaliteit wordt vooral veroorzaakt door (1) een schijnbare overlap met bodemonderzoeken die bij aan- en verkoop van grond of bedrijven worden uitgevoerd en (2) het gevoel van willekeur door onvoldoende onderbouwing om bij wijzigingen in de bedrijfsvoering of een revisie van de Wm-vergunning een rapport Bodemkwaliteit te eisen. Hierbij is ook aangegeven dat de inhoudelijke discussie, bijvoorbeeld de plaatsbepaling voor monstername, door het bevoegd gezag onvoldoende wordt onderbouwd.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Deze situatie is nog niet veranderd. Bodemonderzoeken bij aan/verkoop en bij start bedrijfsactiviteiten schijnen te kunnen worden gecombineerd. De onderbouwing zou moeten zijn verbeterd door de nieuwe NRB en het Activiteitenbesluit.
39	Bedrijven die bepaalde stoffen boven de grenswaarde emitteren, moeten een E-PRTR-verslag opleveren. Dit kost veel tijd terwijl veel van deze gegevens ook al elders moeten worden aangeleverd.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Inmiddels is de E-PRTR rapportage geïntegreerd met het e-MJV. Onduidelijk is of hier mee het knelpunt is weggenomen.
40	Bedrijven die bepaalde stoffen boven de grenswaarde emitteren, moeten een E-PRTR-verslag opleveren. Bedrijven onder deze grens moeten echter wel kunnen aantonen dat zij buiten deze verplichting vallen. Dit leidt tot onnodige verplichtingen.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Deze situatie is deels opgelost. In het onderzoek moet worden nagegaan in hoeverre dit knelpunt voor metaalbedrijven nog problemen geeft.
41	Er kan worden geëist dat bedrijven periodiek grondwateronderzoek moeten laten uitvoeren. De uitkomsten van deze onderzoeken kunnen erg variëren waardoor de zeggenschap beperkt is. Deze onderzoeken kunnen echter voor het bedrijf wel grote (financiële) gevolgen hebben doordat er zwaarwegende conclusies uit kunnen volgen ten aanzien van bodemsanering.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Deze situatie is nog niet veranderd.
42	Er is onduidelijkheid over wanneer het noodzakelijk is om incidenten met dreigende milieuschade te melden. Kleine incidenten worden vaak snel opgelost zonder dat er uiteindelijk milieuschade ontstaat. Indien hierbij ook een melding zou zijn gedaan, betekent dit dat direct alle hulpdiensten worden ingeschakeld ook als dit nodig is.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Een wijziging van de Wet milieubeheer in 2011 zou deze situatie moeten hebben opgelost.

43	Er ontstaat soms onduidelijkheid tussen bedrijven en overheden over de emissie-eisen. Enerzijds worden deze als zwaar beschouwd wanneer het duidelijk beperkte emissie betreft anderzijds zijn er verschillen is eisen tussen emissiehandel, BEES-B en de voorschriften in vergunningen.	Fundamentele doorlichting nut en noodzaak MRR&K-verplichtingen	Door de komst van BEMS en de afschaffing van de Nox-emissiehandel zou een deel zijn opgelost. Verder hebben bedrijven het recht om te motiveren waarom metingen niet nodig zouden zijn. Onduidelijk is hoe dit in de praktijk tot uitdrukking komt.

F	**Transport en logistiek**		
44	De APK van bedrijfswagens kan bij intensief gebruik moeilijk worden ingepland. Vanuit de regelgeving wordt hierop echter zeer strikt gehandhaafd en leidt een overschrijding van de keuringstermijn direct tot een boete.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
45	De EVOA-regelgeving wordt als bijzonder hinderlijke regelgeving ervaren. Metaalbedrijven die internationaal schroot vervoeren moeten op basis van deze regelgeving jaarlijks nieuwe vergunning aanvragen, terwijl de situatie binnen de inrichting niet veranderd. Hierbij hebben metaalbedrijven ook te maken met de volgende knelpunten: - Kleine onjuistheden in de aanvraag leiden tot een volledig nieuwe aanvraag. - De gevraagde bankgarantie kost veel geld, maar lijkt overbodig. - Het bevoegd gezag dat de aanvraag behandeld is slecht bereikbaar. - Beroepsprocedures zijn lang waardoor het jaar waarvoor de vergunning wordt aangevraagd mogelijk al is begonnen voor de vergunning kan worden verleend.	Onderzoek modelbedrijven	Sindsdien is de EVOA-richtlijn aangepast en de uitvoering van deze regeling belegd bij Agentschap NL. Een deel van de knelpunten zou hiermee moeten zijn opgelost.
46	In de EVOA-vergunning is de hoeveelheid te transporteren afval opgenomen, waarbij overschrijdingen niet zijn toegestaan. Omdat de hoeveelheden afval moeilijk van te voren zijn in te schatten, moeten in de vergunningsaanvraag opzettelijk ruime hoeveelheden worden opgenomen. Dit vergroot de kans op complicaties tijdens de aanvraagprocedure.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
47	De transportmeldingen voor EVOA moeten 3 dagen voor het feitelijke transport plaatsvinden. Dit is niet praktisch aangezien binnen de gestelde 3 dagen planningen kunnen veranderen. Hiervoor moeten dan weer extra administratieve handelingen worden uitgevoerd.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
48	Het Eurovignet is een certificaat dat moet worden aangevraagd inzake zware motorrijtuigen. Ondanks het feit dat het aantal transporten met eigen vervoer buiten de inrichting zeer beperkt is, is men toch verplicht ieder transport buiten de inrichting te melden. Deze melding op zich is niet belastend, maar chauffeurs moeten hier wel van op de hoogte zijn.	Onderzoek modelbedrijven	Het Eurovignet zal worden afgeschaft
49	Over het vervoer van gevaarlijke stoffen moet een jaarverslag worden opgesteld. De betekenis van deze informatie is onduidelijk. Bovendien is het onduidelijk waarvoor de geleverde informatie wordt gebruikt.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is onveranderd

50	Zzp-ers vinden de fiscale regels bij het privé en zakelijk gebruik van de bestelauto onduidelijk. Het gaat daarbij om de regels met betrekking tot het uitrekenen van de cataloguswaarde, het boeken van de autokosten en de btw-correctie. De btw-heffing op het privégebruik (bestel) auto van de zaak is per 1 juli 2011, noodgedwongen door jurisprudentie, aangepast. Het onderscheid in fiscale behandeling dat gemaakt werd tussen werknemers en ondernemers met een (bestel)auto van de zaak, wordt niet langer gemaakt. Ook heeft de CO_2-uitstoot van de auto niet langer invloed op de btw-heffing.	ZZP actieplan	Probleem blijft in de praktijk bestaan

G	**Bedrijfsbureau / strategie**		
	Ruimtelijke ordening en bouw		
51	Bedrijven hebben te maken met lange doorlooptijden bij (ver-) bouwplannen. Een belangrijke oorzaak is het feit dat gemeenten en provincies gedurende het (informele) voortraject met aanvullende eisen komen en extra onderzoek vragen. De formele procedure voor de aanvraag van een bouwvergunning is strak geregeld en er zijn wettelijke termijnen bepaald. Door de lange duur van het voortraject moeten bedrijven desondanks lang wachten om hun (ver-) bouwplannen te kunnen starten.	Onderzoek knelpunten en oplossingsrichtingen nalevingskosten	Knelpunt is nog actueel. Centraal of decentraal moet worden gezocht naar een oplossing.
52	Bij het wijzigen van bestemmingsplannen zijn vele (ook provinciale) stakeholders betrokken met ieder verschillende en tegenstrijdige belangen. In zulke omvangrijke, complexe trajecten zijn er altijd wel wettelijke bepalingen te vinden waardoor een plan geen doorgang kan vinden. Het gevolg is dat besluitvormingsprocessen vertraagd. De wijziging van de Wro waardoor de provincie geen goedkeuring meer hoeft te geven aan het bestemmingsplan heeft deze situatie niet opgelost.	Onderzoek modelbedrijven	Knelpunt is nog actueel en moet decentraal worden opgelost

H	**Algemeen/Bedrijfsbreed**		
53	In wet- en regelgeving is vaak een bewaarplicht van vele jaren opgenomen. Sommige informatie moet zelfs voor altijd worden gearchiveerd. Dit kost het bedrijf tijd en opslagruimte, terwijl het nut ervan in veel gevallen niet duidelijk is.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet veranderd.
54	In de verschillende verplichtingen uit wet- en regelgeving wordt vaak dezelfde informatie gevraagd. De eisen aan deze informatie zijn vaak anders waardoor informatie telkens moet worden aangepast. Voorbeeld: Bouwtekeningen moeten voor verschillende verplichtingen worden overlegd. De eisen aan de tekening (de schaal, gebruikte tekens enz.) verschillen echter, waardoor bouwtekeningen moet worden aangepast of zelfs opnieuw gemaakt.	Onderzoek modelbedrijven	Door de Wabo (BOR/MOR) zijn de eisen van de vergunningen die hierin zijn opgenomen, op elkaar afgestemd. Onderzocht moet worden of dit nog speelt.
55	De verplichtingen in de regelgeving zijn in veel gevallen gelijk voor grote en kleine (MKB) bedrijven. Het MKB ervaart hierdoor relatief hogere kosten dan grote bedrijven. Voorbeelden zijn de eisen aan verpakkingsmaterialen, de AMvB Basishulpverlening, gevaarlijke stoffen regelgeving, de gebruiksvergunning en de afvalregelgeving.	Onderzoek modelbedrijven	Deze situatie is nog niet structureel veranderd. Wel is de gebruiksvergunning voor veel bedrijven inmiddels vervangen door algemene regels.

56	De subsidieregelingen zijn interessant voor bedrijven, maar dit wordt verminderd door: - De omvang of onduidelijkheid van de voorwaarden om in aanmerking te komen voor de regeling. Hierdoor moet specialistische kennis worden ingeschakeld. - De omvangrijke gegevensaanlevering die is vereist in het kader van de aanvraag en de deelname aan het programma.	Onderzoek modelbedrijven	Subsidieregeling zijn tijdelijk. Onderzocht moet worden in hoeverre dit nu nog speelt.
57	Nieuwe regelgeving wordt vaak kort van te voren aangekondigd. Bedrijven hebben hierdoor vaak een korte periode waarin zij zich kunnen voorbereiden op de nieuwe regelgeving. Dit maakt een hoge inspanning van de bedrijven noodzakelijk en geeft hierdoor hoge kosten.	Onderzoek modelbedrijven	Sinds 2007 wordt gewerkt met Vaste Verandermomenten voor regelgeving. Onduidelijk is of voor de ondernemers dit knelpunt nu is opgelost.
58	De zelfstandigenaftrek is voorbehouden aan ondernemers die meer dan 1.225 uur aan hun onderneming besteden. Dit urencriterium dient ter onderscheiding van voltijdondernemers, deeltijdondernemers of ondernemers die het grootste deel van hun tijd aan een dienstbetrekking besteden (hybride ondernemers). Zzp-ers vinden het hiervoor bijhouden van uren lastig en tijdrovend. Bovendien zien zzp-ers het nut niet in van de urenregistratie.	Quickscan aanvullende maatregelen	Het kabinet gaat in 2012 bekijken of de faciliteiten voor ondernemers kunnen worden samengevoegd in een geïntegreerde ondernemersfaciliteit (winstbox). Dit is een ingrijpende verandering van het belastingstelsel. Het kabinet wil het idee daarom verder onderzoeken.

Missie
Actal, het Adviescollege toetsing regeldruk, adviseert de regering en Staten-Generaal om de regeldruk voor bedrijven, burgers, en beroepsbeoefenaren in de zorg, onderwijs, veiligheid en sociale zekerheid, zo laag mogelijk te maken. Actal wil daarmee bijdragen aan een samenleving waarin de overheid haar doelen verwezenlijkt en tegelijk mensen zo min mogelijk door regels worden belemmerd. Actal kiest de onderwerpen waarover het advies uitbrengt, mede op basis van signalen uit de samenleving. Het zoekt nieuwe mogelijkheden om de regeldruk in Nederland te beperken en daagt regelgevers uit deze mogelijkheden te benutten. Het adviescollege werkt samen met organisaties binnen en buiten Nederland, waaronder zijn zusterorganisaties in andere Europese lidstaten.

Kernwaarden voor de werkwijze van Actal zijn onafhankelijkheid, openheid en betrouwbaarheid. Voor zijn adviezen streeft Actal naar kwaliteit, duidelijkheid en bruikbaarheid.

Actal Adviescollege toetsing regeldruk

Lange Voorhout 58
2514 EG Den Haag

Postbus 16228
2500 BE Den Haag

Telefoon: 070 - 310 86 66
Fax: 070 - 310 86 79

www.actal.nl
info@actal.nl

© 2013 Actal, Den Haag